

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra statistiky

Bakalářská práce

Vývoj mzdové disparity v regionech ČR

Hoffmannová Jana

© 2013 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Katedra statistiky

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Hoffmannová Jana

Veřejná správa a regionální rozvoj - k.s. Litoměřice

Název práce

Vývoj mzdové disparity v regionech ČR

Anglický název

Development of wage disparities by region

Cíle práce

Cílem práce je analyzovat vývoj mzdových disparit v regionech ČR. Vývoj bude posuzován za období 10 let. Pozornost bude věnována změnám ve velikosti mezd v uvedených letech a v regionech ČR, popsání obecných trendů a definování regionálních odlišností.

Metodika

Pro zjištění stavu a vývoje ukazatelů charakterizujících mzdovou disparitu v krajích ČR kraji budou použity metody explorační analýzy. Následně pro další analýzy budou pro vybrané ukazatele užity některé z metod induktivní statistiky či analýzy časových řad.

Harmonogram zpracování

1. Příprava osnovy, doplnění seznamu literatury – do 1.1.2012
2. Cíl práce – jasně formulovat, čeho se práce bude týkat – do 1.3.2012
3. Zdroje dat – výběr a zdůvodnění výběru vhodných ukazatelů pro analýzy – do 1.3.2012
4. Zpracování rešeršní části – do 30.6.2012
5. Zpracování metodiky, sběr dat – do 30.10.2012
6. Vlastní analýza dat – do 30.1.2013
7. Kompletace práce – únor 2013

Rozsah textové části

30 - 40 stran

Klíčová slova

mzdy, disparity, regiony, statistické metody

Doporučené zdroje informací

Helísek, M. Makroekonomie: Základní kurs. 2. vydání. Slaný: Malandrium, 2002

Kába, B., Svatošová, L.: Statistické nástroje ekonomického výzkumu, nakladatelství Aleš Čeněk, Plzeň 2012, ISBN 978-80-7380-359-9

Kotýnková, M. a Němec, O. Lidské zdroje na trhu práce- vývoj a tendence v souvislosti se vstupem České republiky do EU. Havlíčkův Brod: Professional Publishing, 2003

Samuelson, P. A. a Nordhaus, W. D. Ekonomie. Praha: Svoboda, 1991

Svatošová, L., Kába, B.: Statistické metody I, PEF ČZU Praha, 2008, ISBN 978-80-213-1672-0

Svatošová, L., Kába, B.: Statistické metody II, PEF ČZU Praha, 2008, ISBN 978-80-213-1736-9

Materiály ČSÚ, MPSV

Vedoucí práce

Svatošová Libuše, prof. Ing., CSc.

Termín odevzdání

březen 2013

doc. RNDr. Bohumil Kába, CSc.

Vedoucí katedry

prof. Ing. Jan Hron, DrSc., dr.h.c.

Děkan fakulty

V Praze dne 19.2.2013

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci " Vývoj mzdové disparity v regionech ČR" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 11. 3. 2013

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala paní Libuši Svatošové, prof. Ing., CSc. vedoucí bakalářské práce, za přínosné rady, podněty a odbornou pomoc při vypracování mé bakalářské práce.

Vývoj mzdové disparity v regionech ČR

Development of wage disparities by region

Souhrn

Bakalářská práce analyzuje vývoj mzdových disparit v období 2001-2010 u vybraných krajů České republiky a současně analyzuje vývoj mzdového ohodnocení u zvolených povolání. Vysvětluje základní pojmy a trendy, které souvisejí s vývojem mezd, a vysvětluje základní příčiny regionálních odlišností ve vztahu na mzdové ohodnocení pracujících. Její součástí je porovnání vývoje mzdového ohodnocení zvolených povolání a vybraných krajů s vývojem mzdového ohodnocení za celou Českou republiku.

Summary

This thesis analyses the development of wage disparities during the period 2001 – 2010 in selected regions of the Czech Republic and simultaneously analyses the development of wage rating at chosen professions. Thesis explains key words and trends regarding the wages development and explains the basic reasons of regional differences in connection with wage ratings of employees. The thesis includes the comparison of wage rating development at chosen professions in selected regions with the wage rating development in the whole Czech Republic.

Klíčová slova: mzdy, disparity, regiony, statistické metody

Keywords: wages, disparities, regions, statistical methods

Obsah

1	Úvod	9
2	Cíl práce a metodika	10
2.1	Cíl práce	10
2.1.1	Vybraná povolání a zdroje dat	10
2.1.2	Vybrané kraje	11
2.2	Metodika	11
2.2.1	Explorační analýza	11
2.2.2	Analýza rozptylu a Scheffeho test	12
2.2.3	Analýza časových řad	13
3	Teoretická východiska	15
3.1	Trh práce	15
3.2	Lidské zdroje	16
3.3	Aktivní politika zaměstnanosti	16
3.4	Nezaměstnanost	17
3.4.1	Druhy nezaměstnanosti	18
3.4.2	Vývoj nezaměstnanosti v České republice	18
3.5	Mzda	19
3.5.1	Průměrná hrubá mzda	19
3.5.2	Minimální mzda	20
3.5.3	Reálná mzda	21
3.5.4	Inflace	21
3.6	Disparita	21
4	Analytická část	23
4.1	Česká republika	24
4.1.1	Porovnání průměrné mzdy za celou Českou republiku s vybranými kraji a povoláními	25
4.2	Porovnání výše průměrných mezd vybraných povolání v jednotlivých krajích	26
4.2.1	Ústecký kraj	26
4.2.2	Středočeský kraj	31
4.2.3	Jihočeský kraj	35
4.2.4	Moravskoslezský kraj	39
4.3	Porovnání průměrných mezd jednotlivých povolání mezi vybranými kraji	43
4.3.1	Lékaři	43

4.3.2	Úředníci	45
4.3.3	Prodavači	46
4.3.4	Stavební dělníci	47
4.4	Test rozdílu průměrných mezd jednotlivých povolání mezi vybranými kraji	48
4.5	Porovnání celkových mezd v jednotlivých krajích mezi vybranými kraji	50
4.5.1	Porovnání součtu průměrných mezd jednotlivých povolání mezi vybranými kraji.....	51
5	Zhodnocení výsledků	53
5.1	Rozdíly ve výši mezd ve vybraných krajích	53
5.2	Rozdíly ve výši mezd jednotlivých povolání	54
5.3	Celkové zhodnocení	54
6	Závěr	55
7	Seznam použitých zdrojů	56
8	Seznam tabulek.....	58
9	Seznam grafů.....	59

1 Úvod

V mzdovém ohodnocení pracujících byly a jsou rozdíly a to jak ve mzdovém ohodnocení jednotlivých povolání, tak ve mzdovém ohodnocení určitého povolání v různých regionech České republiky (dále jen ČR). Tato bakalářská práce nebude pracovat s rozdíly ve schopnostech pracujících, v intenzitě jejich práce ani nebude zkoumat účinek diskriminace a vliv náhody a štěstí, ale zaměří se na rozdíly ve vývoji mzdového ohodnocení jednotlivých povolání a na vývoj mzdového ohodnocení v různých regionech naší republiky.

Právní úpravou mezd je zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, zákon č. 586/1992 Sb., zákon o daních z příjmů a zákon č. 589/1992 Sb., zákon o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti. Zaměstnanci, který neporušil své pracovní povinnosti, přísluší odměna za vykonanou práci, která se nazývá mzda a toto označení se užívá v soukromé sféře. V ČR se mzda poskytuje v penězích v českých korunách. Mzda se vyplácí za již odpracovaný měsíc, tzn. pozadu. Výplatní termíny se stanovují na základě uzavřené kolektivní smlouvy nebo je stanovuje zaměstnavatel.

Hrubá mzda je částka, která byla sjednána při přijetí do pracovního poměru mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem a kterou zaměstnavatel musí vyplatit zaměstnanci. Z této hrubé mzdy musí zaměstnavatel odvést zdravotní pojištění, které odvádí zdravotním pojišťovněm, sociální pojištění, které odvádí Okresní správě sociálního pojištění a zálohu na daň, kterou odvádí Finančnímu úřadu. Pro úplnost je nutno dodat, že zaměstnavatel za zaměstnance odvádí na vrub svých nákladů také odvody na zdravotní a sociální pojištění.

Po odvedech zdravotního a sociálního pojištění a zálohy na daň dostává zaměstnanec na svůj bankovní účet nebo v hotovosti čistou mzdu. Výše čisté mzdy může být ještě ovlivněna např. odečtením částky za spoření (souhlas a výši částky stanovuje zaměstnanec), za exekuce (strženo na základě příkazu soudu nebo exekutorského úřadu) nebo naopak se k čisté mzdě připočítá nemocenská.

Zatímco čistá mzda vyjadřuje odměnu v peněžní částce, reálná mzda je ekonomický termín, který vypovídá o skutečné hodnotě mzdy a vyjadřuje, co je možné si za takovou mzdu koupit. Vyjadřuje kupní sílu mzdy. Reálný příjem na osobu je jedním z nejdůležitějších hledisek měření životní úrovně obyvatel. Životní úroveň můžeme definovat jako míru uspokojování materiálních i nemateriálních potřeb a tužeb jednotlivce zbožím a službami.

Rozdíly v životní úrovni obyvatel jednotlivých krajů České republiky, jak vyplývá z výše uvedeného, jsou nejvíce ovlivněny výší mzdového ohodnocení pracujících obyvatel kraje.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Bakalářská práce analyzuje vývoj mzdových disparit v období 2001-2010 u vybraných krajů ČR a současně analyzuje vývoj mzdového ohodnocení u zvolených povolání. Vysvětluje základní pojmy a trendy, které souvisejí s vývojem mezd, a vysvětluje základní příčiny regionálních odlišností ve vztahu na mzdové ohodnocení pracujících. Její součástí je porovnání vývoje mzdového ohodnocení zvolených povolání a vybraných krajů s vývojem mzdového ohodnocení za celou ČR.

2.1.1 Vybraná povolání a zdroje dat

Z povolání byl vybrán lékař, úředník, prodavač a stavební dělník. Tato povolání byla vybrána proto, že pracovní hypotéza bakalářská práce předpokládá, že lékař bude na žebříčku mzdového ohodnocení na předních místech, úředník se bude nacházet uprostřed mzdového ohodnocení a na spodních místech ohodnocení bude prodavač. Jako čtvrtý byl vybrán dělník ve stavebnictví, který se dle předpokladu může pohybovat jak v dolní tak ve střední části mzdového ohodnocení.

Pro bakalářskou práci byly statistiky výdělků za jednotlivá povolání a kraje použity z integrovaného portálu MPSV, statistiky výdělků u podnikatelské sféry podle klasifikace zaměstnání KZAM-R. Základním metodou klasifikace je vytvoření strukturální dekadické soustavy, zahrnující pracující podle jeho zaměstnání. Klasifikace definuje zaměstnání jako soubor povinností, které jsou vykonávány jedním zaměstnancem. Seskupuje dohromady zaměstnání v hlavních třídách podle analogických typů vykonávaných prací a na základě podobnosti kvalifikací požadovaných ke splnění povinností v zaměstnání (10).

U vybraných povolání je to tato klasifikace:

- 1) lékař = lékaři, ordináři (kromě zubních lékařů) (č. 2221);
- 2) úředník = pracovník v oblasti účetnictví, fakturace, rozpočetnictví, kalkulace (č. 3433);
- 3) prodavač = prodavači v obchodech (č. 5211);
- 4) stavební dělník = zedníci, kameníci, omítkáři (č. 7122).

2.1.2 Vybrané kraje

Z regionů ČR byl vybrán kraj Ústecký, Středočeský, Jihočeský a kraj Moravskoslezský. Tyto kraje mají své výjimečné postavení mezi kraji ČR nebo jsou z nějakého důvodu neobvyklé. Ekonomiku Středočeského kraje významně ovlivňuje jeho poloha ve středu ČR a hlavně blízkost hlavního města Prahy. Jihočeský kraj má druhý největší podíl zaměstnanosti v zemědělství a patří k regionům s podprůměrnou úrovní nezaměstnanosti. Oproti tomu kraj Ústecký vysoce překračuje celorepublikový průměr míry nezaměstnanosti a prochází sociální a ekonomickou restrukturalizací a kraj Moravskoslezský se potýká s útlumem těžkého průmyslu a má nejvyšší podíl dlouhodobě nezaměstnaných na celkovém počtu nezaměstnaných.

Pracovní hypotéza bakalářská práce předpokládá, že nejlépe ve mzdovém ohodnocení jednotlivých povolání si povede kraj Středočeský, a to hlavně z důvodu blízkosti Prahy, po něm bude následovat kraj Jihočeský z důvodu stabilního ekonomického vývoje a nízké nezaměstnanosti a na podobné úrovni mzdového ohodnocení budou kraje Ústecký a Moravskoslezský a to hlavně z důvodu vysoké nezaměstnanosti.

2.2 Metodika

Pro zjištění stavu a vývoje ukazatelů charakterizujících mzdovou disparitu ve vybraných krajích budou použity metody explorační analýzy a analýzy časových řad. Tyto metody budou použity pro popsání obecných trendů a definování regionálních odlišností.

2.2.1 Explorační analýza

Analýzou rozsáhlých dat, v našem případě mzdového ohodnocení jednotlivých povolání v jednotlivých krajích, kdy není dostatečně jasné, co vše může být výsledkem šetření, se bude zabývat explorační analýza dat. Jejím cílem je vyčíst z nashromážděných dat maximum informací, inspirací a poučení - to vše vzhledem k obecnější formulaci problému – vývoj mzdové disparity v regionech ČR. Úkolem explorační analýzy v bakalářské práci je nabídnout odpovědi na otázku "Jsou zde nějaké zajímavé vztahy?".

Pro potřeby explorační analýzy byly použity **charakteristiky polohy (střední hodnoty)**, ty vyjadřují průměrnou hodnotu mzdového ohodnocení jednotlivého povolání. Konkrétně byly použity tyto střední hodnoty:

- 1) **prostý aritmetický průměr**, který charakterizuje průměrnou hodnotu mzdových ohodnocení jednotlivého povolání v letech 2001 – 2010. Značíme jej „ \bar{y} “ a vypočte se podílem součtu hodnot mzdového ohodnocení jednotlivého povolání, vzorec: $\bar{y} = \frac{\sum y_i}{n}$;
- 2) **medián**, který vyjadřuje prostřední hodnotu mzdového ohodnocení jednotlivého povolání, které je uspořádáno podle velikosti.

2.2.2 Analýza rozptylu a Scheffeho test

Analýza rozptylu je metodou matematické statistiky a je založena na představě, že variabilita (proměnlivost, rozptýlení), se kterou kolísají hodnoty sledované veličiny kolem střední hodnoty jejího rozdělení, vzniká jako důsledek různých vlivů (faktorů), z nichž každý přispívá k této celkové variabilitě určitým podílem. Celkový rozptyl jako míru variability lze pak rozčlenit na dílčí rozptyly náležející těmto jednotlivým vlivům – faktorům.

Mzdy jsou rozptýleny kolem střední hodnoty rozdělení a rozptýlení je dle předpokladu vyvoláváno mnoha vlivy – faktory. Práce zkoumá vliv na výši mzdy v závislosti na ekonomické sféře, v níž jsou mzdy vypláceny (v rámci tohoto faktoru rozlišujeme zaměstnance ze sféry zdravotnictví, z oblasti peněžnictví, z oblasti služeb a stavebnictví) a vliv na výši mzdy vyplácené podle krajů. Existují další faktory, které ovlivňují hodnotu mzdy a jejich změny přispívají k proměnlivosti mezd, např. faktor vzdělání zaměstnance (základní, středoškolské a vysokoškolské) nebo různá doba zaměstnání, umístění podniku podle krajů, podle velikosti obcí, vliv faktoru pohlaví zaměstnance a další.

Byla stanovena nulová hypotéza: Průměrné mzdy za sledované období se v jednotlivých krajích neliší. Nulová hypotéza byla zformulována: $H_0 : \mu_1 = \mu_2 \dots \mu_k$. Podle hypotézy H_1 se alespoň jedna ze středních hodnot μ_i liší od ostatních.

K testu H_0 se užívá testového kritéria: $F = \frac{s_1^2}{s_2^2}$. Jestliže hodnota testového kritéria $F > F_\alpha$, hypotézu H_0 zamítneme. Při výpočtu pomocí programu hypotézu H_0 zamítáme pokud $\alpha < 0,05$. Pokud nulovou hypotézu nezamítneme, výpočet skončí. V opačném případě se většinou nespokojíme s informací, že střední hodnoty nejsou shodné, ale zajímá nás, mezi kterými středními hodnotami je statisticky významný rozdíl. Jednou z metod, jak zodpovědět tuto otázku je Scheffeho test, který je jednou z metod mnohonásobného porovnávání. Rovnost středních hodnot zamítáme na hladině α , když platí:

$$|\bar{x}_i - \bar{x}_j| > \sqrt{\left(\frac{1}{n_i} + \frac{1}{n_j}\right) * (m - 1) * s_r^2 * F_\alpha[(m - 1), m * (n - 1)]}.$$

Ze zobrazovacích metod explorační analýzy v bakalářské práci byly vybrány spojnicové a burzovní grafy.

2.2.3 Analýza časových řad

Hlavním prostředkem statistické analýzy dynamiky hromadných jevů je časová řada, v níž jednotlivé stupně závisle proměnné veličiny Y jsou uvažovány jako funkce času. Časová řada se většinou definuje jako množina pozorování kvantitativní charakteristiky, která je uspořádaná v čase. V praxi se ukazuje, že modely časových řad jsou velmi vhodné pro veličiny, na něž má vliv mnoho faktorů obtížně definovatelných a málo postižitelných. V takových situacích se lze domnívat, že hromadné působení faktorů vyvolá změny ve formátu utváření veličiny v jednotlivých časových údobích a lze vysvětlovat velikost veličiny jako funkci času (3,s. 38).

Časové řady můžeme členit z různých hledisek, bakalářská práce bude používat časové řady dlouhodobé – vybrané období je v délce 10-ti let (roky 2001-2010) a to z důvodu podchycení vývoje mzdového ohodnocení jak u jednotlivých povolání, tak v jednotlivých krajích. Dále pak časové řady okamžikové, kde jsou hodnoty zaznamenávány vždy k jednotlivému roku a časové řady původních hodnot, kde bude práce používat neupravené hodnoty ukazatelů, které budou použity ze zdrojů Ministerstva práce a sociálních věcí, Českého statistického úřadu a z dalších dostupných zdrojů.

Pro charakterizování dynamiky vývoje časových řad mzdových ohodnocení bude práce používat následující statistické charakteristiky.

Absolutní charakteristiky - porovnávají absolutní hodnoty mzdového ohodnocení v jednotlivých letech. V práci byly použity tyto absolutní charakteristiky:

- 1) první diference, která charakterizuje absolutní přírůstek nebo úbytek ve výši mzdového ohodnocení jednotlivého povolání oproti roku předcházejícímu. Značíme jí „d¹“ a vzorec pro její výpočet je: $d_{y_t}^1 = y_t - y_{t-1}$;
- 2) druhá diference, která je rozdílem dvou sousedních prvních diferencí a charakterizuje absolutní zrychlení nebo zpomalení vývoje mzdového ohodnocení jednotlivého povolání a udává, o kolik byl následný přírůstek větší nebo menší než předchozí. Značíme jí „d²“ a vzorec pro její výpočet je: $d_{y_t}^2 = d_{y_t}^1 - d_{y_{t-1}}^1$.

Relativní charakteristiky – vyjadřují relativní charakteristiky růstu nebo poklesu mzdového ohodnocení jednotlivého povolání a jsou to bezrozměrná čísla. V práci byly použity tyto relativní charakteristiky:

- 1) koeficient růstu, který vyjadřuje relativní postupnou rychlost změn ve vývoji mzdového ohodnocení jednotlivých povolání v letech 2001 – 2010. Značíme jej „k“ a vzorec pro jeho výpočet zní: $k = \frac{y_t}{y_{t-1}}$;
- 2) průměrný koeficient růstu, který charakterizujeme jako geometrický průměr všech koeficientů růstu mzdových ohodnocení jednotlivých povolání. Značíme jej „ \bar{k} “ a vzorec pro jeho výpočet zní: $\bar{k} = \sqrt[n-1]{\frac{y_n}{y_1}}$;
- 3) bazický index, který charakterizuje vývoj mzdového ohodnocení jednotlivých povolání oproti roku 2001. Značíme jej „b“ a vzorec pro výpočet zní: $b = \frac{y_1}{y_0}$;
- 4) tempo přírůstku, které představuje porovnání první diference mzdového ohodnocení jednotlivého povolání s příslušnou hodnotou mzdového ohodnocení jednotlivého povolání v časové řadě a vyjadřuje dynamiku absolutního přírůstku porovnávaného s příslušným obdobím. Značíme jej „r“ a vzorec pro jeho výpočet zní: $r = \frac{y_t - y_{t-1}}{y_{t-1}}$.

3 Teoretická východiska

3.1 Trh práce

Trh je charakteristický svou poptávkou po práci a její nabídkou. Na trhu práce nabízejí svou práci zaměstnanci a zaměstnavatelé ji jako výrobní faktor poptávají a hradí (13).

Trh práce je součástí celkového tržního prostředí ČR, ale vedle faktorů, kterými je obecně trh charakterizován a mezi které patří např. peněžní vyjádření ceny práce, fungování nabídky a poptávky, volný vnitrostátní pohyb pracovních sil apod., má trh práce svá specifika. Práce je totiž specifickým výrobním faktorem, neboť nemá stejnou povahu jako ostatní zboží. Vyplývá to z toho, že schopnost pracovat je neoddělitelná od člověka, i když se s ním zcela neztotožňuje. Člověk má jednak svůj pracovní rozměr a současně rozměr individuálně osobnostní a biologický (5, Úvod).

Trh práce v ČR prošel od roku 1990 velkými změnami, které souvisejí jak s politickými změnami, tak s ekonomickou restrukturalizací. V mnoha odvětvích docházelo k poklesu konkurenceschopnosti podniků a u mnoha podniků i k bankrotům. Přesuny pracovních sil mezi odvětvími, profesemi a podniky byly v uplynulých obdobích velké a změnou profese nebo změnou pracovního zařazení si prošla nadpoloviční většina zaměstnanců. Část propuštěných zaměstnanců se snaží uplatnit svou profesi v samostatném podnikání a tento trend by měl být podporován. Tyto procesy nebyly v mnoha směrech dokončeny, to znamená, že česká pracovní síla se musí stěhovat za pracovními příležitostmi, což bylo v minulosti nezvyklé. Negativní dopady po roce 1990 na trhu práce nejvíce pocítily z vybraných krajů kraj Moravskoslezský a Ústecký, naopak kraje Jihočeský a Středočeský pocítily na trhu práce pozitivní dopady změn po roce 1990. Odstranění nepružnosti trhu práce je jedním z hlavních úkolů vlády.

V naší společnosti, která je založena spíše na vytváření nových poznatků a na sdílení znalostí než na obchodu se zbožím, je nejvýznamnějším faktorem při odstraňování nepružnosti trhu práce rozvoj lidských zdrojů (5, s. 26).

3.2 Lidské zdroje

Rozvoj lidských zdrojů na trhu práce začal nabývat na významu především koncem 20. století, kdy se v důsledku vysoké nezaměstnanosti a rychle rostoucí dlouhodobé nezaměstnanosti kladl důraz na zvýšení zaměstnanosti a na sociální začleňování znevýhodněných skupin jednotlivců nebo skupin obyvatelstva do celospolečenského života prostřednictvím trhu práce (5, s. 13).

Předpokladem rozvoje lidských zdrojů je všeobecné dostupné vzdělání, příprava na povolání a celoživotní vzdělávání a také rovnost přístupu ke vzdělání. Cílem vzdělávání a přípravy na povolání je připravit mladou generaci pro vstup na trh práce a rekvalifikovat ty pracující, kteří ztratili zaměstnání v dopadu zavádění nových a lepších technologií a růstu produktivity práce. Proto se vzdělávání a příprava na povolání musí přizpůsobovat rychlým změnám na trhu práce, aby se znalosti a dovednosti mládeže a nezaměstnaných přizpůsobily potřebám pracovního trhu a tím se staly podstatným nástrojem v boji proti nezaměstnanosti a hlavně dlouhodobé nezaměstnanosti. Důležité celoživotní vzdělávání, které vychází z narůstající potřeby doplňování a získávání si nových znalostí v průběhu celého života, umožňuje celoživotní kvalifikační růst. Rozvoj lidských zdrojů přitom musí být začleněn v podmínkách, ve kterých má každý člověk právo na základní přípravu na povolání a současně na celoživotní vzdělávání. Toto nezadatelné právo všech občanů a skupin obyvatelstva by mělo být zajištěno v rámci sociálního dialogu (5, s. 26-28).

Příčiny vytvářející nerovnost v mzdovém ohodnocení jsou rozdíly ve schopnostech, dovednostech, v intenzitě práce, v úrovni vzdělání a diskriminace. Důležité zdroje rozdílnosti důchodů bychom měli nalézat ve zvláštním druhu nadání, v ochotě riskovat, ve štěstí a v tvrdé práci (4, s. 648-649). Rozdíly v intenzitě práce různých jednotlivců jsou obrovské, ale intenzita práce nemusí vždy vést k nerovnosti ve výdělku. Důchodová nerovnost spočívá nejvíce v příslušnosti k povolání. Důvod velkých rozdílů mezi jednotlivými povoláními můžeme nejčastěji vysvětlit dlouhou odbornou přípravou na profesi a také v počtu příslušníků dané profese (4, s. 649-651).

3.3 Aktivní politika zaměstnanosti

Jedním ze základních cílů hospodářské a sociální politiky státu je dosažení plné, produktivní a svobodně zvolené zaměstnanosti. Právo na zaměstnání bez ohledu na rasu, barvu pleti, pohlaví, jazyk, náboženství, politické nebo jiné smýšlení, členství v politických

stranách nebo příslušnost k politickým hnutím, národnost, etnický nebo sociální původ, majetek, zdravotní stav nebo věk je jedním ze základních práv občana (14).

Důležitým zákonem v oblasti politiky zaměstnanosti je zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, který stanovuje postup k dosažení cílů politiky státu v oblasti zaměstnanosti. Státní politika zaměstnanosti usiluje o dosažení rovnováhy mezi nabídkou a poptávkou po pracovních silách, o produktivní využití zdrojů pracovních sil a o zabezpečení práva občanů na zaměstnání. Státní správu v oblasti státní politiky zaměstnanosti v ČR vykonávají Ministerstvo práce a sociálních věcí a Úřad práce ČR.

Součástí politiky zaměstnanosti v ČR je podpora zřizování nových pracovních míst poskytováním příspěvků zaměstnavatelům při zaměstnávání uchazečů o zaměstnání, i uchazečům samotným. Jedná se zejména o tyto opatření aktivní politiky zaměstnanosti:

- 1) rekvalifikace;
- 2) investiční pobídky;
- 3) veřejně prospěšné práce;
- 4) společensky účelná pracovní místa;
- 5) příspěvek na zapracování;
- 6) příspěvek při přechodu na nový podnikatelský program;
- 7) opatření na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením.

Zkvalitnění všech služeb, které nabízejí úřady práce, lze docílit, z největší části, jejich vyšší pružností na trhu práce tím, že bude nastolena spolupráce a propojenost se zaměstnavateli, se soukromými zprostředkovateli práce a místními institucemi (5, s. 29).

3.4 **Nezaměstnanost**

V ekonomické funkci státu významnou roli hraje makroekonomická stabilizační politika s následujícími cíly a to zajištění cenové stability a podpory zaměstnanosti. V podpoře zaměstnanosti nejde o plnou, stoprocentní zaměstnanost ale o udržení nezaměstnanosti na úrovni, která se blíží přirozené míře nezaměstnanosti (2).

Nezaměstnaní jsou osoby, které nemají placené zaměstnání ani sebezaměstnání, práci aktivně hledají a jsou ochotni během krátké doby nastoupit. Vyjádřením nezaměstnanosti je míra nezaměstnanosti, která je procentním podílem nezaměstnaných na ekonomicky aktivním obyvatelstvu. Určité zkreslení nezaměstnanosti představuje skrytá nezaměstnanost, což jsou pracovníci s nuceným zkrácením pracovního úvazku a osoby vyloučené z pracovní

síly, tj. pracovníci, kteří po dlouhodobé nezaměstnanosti ztratili naději, že práci najdou a přestali ji hledat. Ke zkreslení nezaměstnanosti přispívají i osoby, které fakticky nezaměstnaní nejsou, ale z důvodu pobírání podpor takto vystupují (6, s. 181-183).

3.4.1 Druhy nezaměstnanosti

Rozeznáváme čtyři druhy nezaměstnanosti a to: frikční, sezónní, strukturální a cyklickou.

- a) Frikční nezaměstnanost – je označována jako normální nezaměstnanost (1-2%). Vzniká tehdy, když zaměstnaná osoba se vzdá svého pracovního místa, protože si hledá jiné pracovní místo. Délka této nezaměstnanosti je krátká a je vymezena časem, který je potřebný pro vyhledání nového místa.
- b) Sezónní nezaměstnanost – je to nezaměstnanost, která je krátkodobá a vyskytuje se v odvětvích, kde je výroba závislá na počasí např. stavebnictví, zemědělství, lesnictví, rybolov a v navazujících odvětvích, jako je cukrovarnický a konzervářský průmysl. Dále se tato nezaměstnanost vyskytuje v turistickém průmyslu.
- c) Strukturální nezaměstnanost – vzniká tehdy, když nabídka práce je vyšší než je poptávka v uvedené struktuře a když nejsou osoby hledající práci, dostatečně mobilní na to, aby si jinde našly práci. Ukazatelem této nezaměstnanosti je vysoký počet nezaměstnaných a současně vysoký počet neobsazených pracovních míst.
- d) Cyklická nezaměstnanost – je to nezaměstnanost, která je vyvolávána cyklickými změnami poptávky a nabídky v makroekonomice (5, s. 122-125).

3.4.2 Vývoj nezaměstnanosti v České republice

Nejproblémovějším regionem z hlediska nezaměstnanosti je kraj Ústecký, kde odborná literatura uvádí, že v minulých obdobích došlo až ke ztrojnásobení míry nezaměstnanosti a kraj Moravskoslezský, kde nezaměstnanost velmi výrazně vzrostla. V Moravskoslezském kraji je zvláště alarmující počet dlouhodobě nezaměstnaných.

Minimální či stabilně snížené hodnoty míry nezaměstnanosti jsou v přímém okolí rozvojových oblastí (Praha, Mladá Boleslav, Brno) a základních rozvojových os (Praha-Plzeň-jih-Domažlice, Praha-České Budějovice).

Tabulka č. 1: Registrovaná nezaměstnanost v letech 2000–2010

	Evidovaní uchazeči o zaměstnání	Míra registrované nezaměstnanosti - metodika do r. 2004 (v %)	Míra registrované nezaměstnanosti (v %)	Volná pracovní místa
2000	457 369	8,8	.	52 060
2001	461 923	8,9	.	52 084
2002	514 435	9,8	.	40 651
2003	542 420	10,3	.	40 188
2004	541 675	10,3	9,5	51 203
2005	510 416	.	8,9	52 164
2006	448 545	.	7,7	93 425
2007	354 878	.	6	141 066
2008	352 250	.	6	91 189
2009	539 136	.	9,2	30 927
2010	561 551	.	9,6	30 803

zdroj: ČSÚ

3.5 Mzda

Mzda je odměna za práci v pracovním poměru, vyplácená ve výplatním termínu zpětně. Může se skládat z těchto složek: základní mzda, náhrady mzdy a výkonnostní složky mzdy. Jedná se o peněžité plnění a plnění peněžité hodnoty (naturální mzda) poskytované zaměstnavatelem zaměstnanci. Na rozdíl od platu je vyplácena v soukromém sektoru, zatímco plat náleží jen zaměstnancům zákonem určených institucí, především státním zaměstnancům.

3.5.1 Průměrná hrubá mzda

Průměrná hrubá měsíční mzda představuje podíl mezd bez ostatních osobních nákladů připadající na jednoho zaměstnance evidenčního počtu za měsíc. Do mezd se zahrnují základní mzdy a platy, příplatky a doplátky ke mzdě nebo platu, prémie a odměny, náhrady mezd a platů, odměny za pracovní pohotovost a jiné složky mzdy nebo platu, které byly v daném období zaměstnancům zúčtovány k výplatě. Jedná se o hrubé mzdy, tj. před snížením o pojistné na všeobecné zdravotní pojištění a sociální zabezpečení, zálohové splátky daně z příjmů fyzických osob a další zákonné nebo se zaměstnancem dohodnuté srážky.

Čistá mzda je oproštěna od všech srážek ze mzdy (daň z příjmu, sociální zabezpečení, zdravotní pojištění).

3.5.2 Minimální mzda

Mzda nesmí být nižší než minimální mzda a minimální mzda je specifikována jako nejnižší přípustná výše odměny, kterou je povinen zaměstnavatel poskytnout za práci zaměstnanci.

Minimální mzda má dvě funkce a to:

- a) sociálně-ochrannou – zaměstnanci má zajistit, aby příjmy neklesly pod sociálně únosnou úroveň a zároveň zajišťovat rovné podmínky mzdové konkurence, aby se zabránilo podbízení se pracovní síly;
- b) ekonomicko-kriteriální – zaručení minimální mzdy má motivovat k vyhledávání práce namísto příjmu sociálních dávek a má chránit proti nekalé soutěži vzniklé výplatou příliš nízkých mezd.

Minimální mzdu nařizuje zákoník práce a výši každoročně stanovuje vláda. Minimální mzda však není u všech zaměstnanců – profesí totožná. Uvedená minimální mzda se vztahuje pouze pro nejméně kvalifikované profese.

Tabulka č. 2: Vývoj minimální mzdy ve sledovaném období:

Rok	Kč/měsíc	Kč/hodina
2001	5.000,00	30,0
2002	5.700,00	33,9
2003	6.200,00	36,9
2004	6.700,00	39,6
2005	7.185,00	42,5
1-6/2006	7.570,00	44,7
7-12/2006	7.995,00	48,1
2007	8.000,00	48,1
2008	8.000,00	48,1
2009	8.000,00	48,1
2010	8.000,00	48,1

zdroj: <http://czblog.cz/aktualni-minimalni-mzda-v-cr-vyvoj-minimalni-mzdy/>

Zaručená mzda je obvykle vyšší než minimální mzda. Byla zavedena od 1. 1. 2007 podle § 112 odst. 1 zákoníku práce. Je to mzda, na kterou zaměstnanci vznikl nárok ve vztahu ke složitosti, odpovědnosti a namáhavosti vykonávané práce.

3.5.3 Reálná mzda

Reálná mzda je termín používaný k určení skutečné hodnoty mzdy, která určuje, co je možné si za tuto mzdu pořídit. Reálná mzda je vyjádřením poměru ceny životních potřeb k vyplácené peněžité odměně.

Reálná mzda oproti nominální poskytuje lepší srovnání z mezinárodního nebo časového hlediska. Z hlediska časového totiž zbavuje nominální mzdu o vliv inflace, tedy o změny životních nákladů v čase. Z hlediska geografického očišťuje nominální mzdu o rozdíly životních nákladů ve srovnávaných zemích.

3.5.4 Inflace

Inflace znamená růst všeobecné cenové hladiny. Cenová hladina představuje průměrnou úroveň cen určitého souboru statků v běžném období ve srovnání s cenami určitého vybraného základního období (6, s. 200). Rozeznáváme dva druhy inflace:

- a) poptávková inflace – inflace tažená poptávkou je způsobena pozitivními poptávkovými šoky, pokud se současně odpovídajícím tempem nezvyšuje produkt nebo neklesají ceny vstupů;
- b) nákladová inflace – inflace tažená náklady je nejběžnější případ inflace způsobené negativním nabídkovým šokem, pokud se odpovídajícím tempem nesnižuje agregátní poptávka. Konkrétní podobou této inflace je inflace tlačena růstem mezd. Růst nominálních mezd nepovede k inflaci v případě, nepřesáhne-li tempo růstu produktivity práce (6, s. 207-208).

Jedním z důsledků inflace je její vliv na reálné důchody. Inflace povede k přerozdělení reálných důchodů za předpokladu, že cenová hladina a příslušný nominální důchod rostou rozdílným tempem. Další dopad inflace na reálné důchody je zprostředkován efektem spojení inflace a zdanění. S růstem nominálních mezd se příjemci dostávají při progresivní dani do vyšší důchodové skupiny s vyšší mírou zdanění (6, s. 212).

3.6 Disparita

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR vymezuje regionální disparity jako „neodůvodněné regionální rozdíly v úrovni ekonomického, sociálního a ekologického rozvoje regionů“. Disparitami, které je třeba řešit, jsou rozdíly vyvolané subjektivní lidskou činností, nikoliv

rozdíly vzniklé z objektivních příčin, například na základě přírodních podmínek. Disparita je většinou chápána ve smyslu nežádoucího jevu, tj. jako problém. Nástrojem pro zjištění všech disparit jsou indikátory. Jsou to zjištění především informativního charakteru, které přinášejí spolehlivé měřítko určitého úkazu a odhalují vývoje určitého jevu získaného průběžným sledováním, zaznamenáváním a vyhodnocováním souboru přesně stanovených údajů (11).

Z dlouhodobého sledování rozvoje regionálních disparit ČR vyplývá, že velikost regionálních disparit v ČR ještě není problémem katastrofálním, avšak jejich dlouhodobý vývoj je velice nebezpečný, neboť u větší části sledovaných indikátorů má daný problém divergentní vývoj. V celkovém shrnutí lze konstatovat, že z 23 analyzovaných indikátorů nalezneme nepříznivý vývoj u 13 indikátorů, stagnující (neutrální) vývoj u 9 indikátorů a příznivý vývoj (žádoucí snižování disparity) u 1 indikátoru. Takový nežádoucí vývoj není dlouhodobě udržitelný (12).

Regionální disparity jsou překážkou v rozvoji daného území a negativně ovlivňují jak samotné regiony, v nichž se nerovnosti vyskytují, ale i region vyššího řádu. Pokud se odstraní disparita v daném území, přispěje to k rozvoji celého regionu vyššího řádu a tím i rozvoji celé republiky.

Na druhou stranu však mohou být definovány i disparity pozitivní, tj. ve smyslu silných stránek daného regionu. Jedná se o výhody, na nichž může být založen rozvoj daného území.

4 Analytická část

V souladu s definovanými cíly bakalářské práce, budou v této části práce analyzovány nashromážděné údaje za mzdové ohodnocení a to nejprve za celou ČR, následně za vybraná povolání v krajích, porovnání krajů mezi sebou a porovnání krajů s ČR.

Údaje o mzdách vybraných povolání ve vybraných krajích byly použity z integrovaného portálu MPSV, statistiky výdělků, u podnikatelské sféry = hrubá měsíční mzda podle podskupin zaměstnání KZAM-R a to:

- 1) Lékař = lékaři, ordináři (kromě zubních lékařů) (č. 2221);
- 2) Úředník = pracovník v oblasti účetnictví, fakturace, rozpočetnictví, kalkulace (č. 3433);
- 3) Prodavač = prodavači v obchodech (č. 5211);
- 4) Stavební dělník = zedníci, kameníci, omítkáři (č. 7122).

Údaje o mzdách za celou Českou republiku byly použity z údajů Českého statistického úřadu.

Tabulky v jednotlivých krajích za vybraná povolání vyjadřují:

- 1) absolutní přírůstek nebo úbytek výše hrubé mzdy oproti roku předcházejícímu (první diference = d^1);
- 2) absolutní zrychlení nebo zpomalení vývoje ve výši mezd, tj. o kolik byl následující přírůstek větší nebo menší než předcházející (druhá diference = d^2);
- 3) charakter vývoj oproti roku 2001 (bazický index = b);
- 4) charakterizují relativní postupnou rychlost změn hodnot v časové řadě (koeficient růstu = k);
- 5) dále vyjadřují dynamiku absolutního přírůstku porovnávaného s příslušným obdobím (tempo přírůstku = r);
- 6) prostý aritmetický průměr mzdy (\bar{y});
- 7) geometrický průměr z jednotlivých koeficientů růstu (průměrný koeficient růstu za roky 2001-2010 = \bar{k});
- 8) medián je prostřední hodnota řady pozorování, uspořádané podle velikosti a jeho výhodou je, že není ovlivněn extrémními hodnotami.

4.1 Česká republika

ČR je vnitrozemským státem s rozlohou 78 864 km² ve střední části Evropy a zaujímá území historických zemí Čech, Moravy a části Slezska. Počet obyvatel ČR (ke sčítání lidu z března 2001) činí 10 230 060, je parlamentní republikou a měnovou jednotkou je koruna česká. Člení se na 14 krajů a hlavní město je Praha.

ČR má průmysl s dlouholetou tradicí a skladba průmyslové výroby se rozvíjí ke struktuře typické pro malé vyspělé tržní ekonomiky. V posledních letech narůstá podíl potravinářského průmyslu a mírně klesá podíl strojírenství, které je však nadále nejvýznamnějším průmyslovým odvětvím republiky. Ze spotřebního průmyslu jsou největší tradiční průmyslová odvětví textilní a oděvní, výroba obuvi, porcelánu, keramiky a bižuterie (7).

Pěstuje se hlavně obilí (pšenice, ječmen, kukuřice), brambory, cukrová řepa; z technických plodin len a řepka. I nadále má velký význam i pěstování chmele, sadařství a vinohradnictví. Základem živočišné výroby je chov skotu, prasat a drůbeže, i když v této oblasti meziročně chované počty zvířat klesají. Dále se daří udržovat dlouhodobá tradice včelařství nebo chov sladkovodních ryb (zvláště kaprů) a s tím související rozvinuté rybníkářství. Na území České republiky se vyvěrá velké množství studených i teplých pramenů minerálních vod, které se využívají k léčebným procedurám v lázeňských oblastech (16).

Nezaměstnanost v ČR ve sledovaném období dle údajů ČSÚ se pohybovala mezi 352 – 561 tisíci lidí a míra nezaměstnanosti se pohybovala v rozmezí 6,0 – 10,3%.

**Tabulka č. 3: Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnanců
(podnikatelů i nepodnikatelů) za celou ČR**

roky	průměrná mzda	d ¹	d ²	b	k	r	\bar{y}	\bar{k}	medián
2001	14378	-	-	-	-	-			14139
2002	15524	1146	-	1,080	1,080	0,080			15542
2003	16430	906	-240	1,143	1,058	0,058			16707
2004	17466	1036	130	1,215	1,063	0,063			17706
2005	18344	878	-158	1,276	1,050	0,050			18589
2006	19546	1202	324	1,359	1,066	0,066			19512
2007	20957	1411	209	1,458	1,072	0,072			20908
2008	22592	1635	224	1,571	1,078	0,078			22123
2009	23344	752	-883	1,624	1,033	0,033			22229
2010	23864	520	-232	1,660	1,022	0,022			22608
Celkem	192445	-	-	-	-	-	19245	1,058	190063

zdroj: ČSÚ

V tabulce byly zaznamenány průměrné mzdy zaměstnanců za celou Českou republiku a jejich medián a z hodnot první diference vidíme každoroční nárůst mezd, u hodnot druhé diference již zaznamenáváme zrychlení ale i zpomalení vývoje ve výši mezd, dále pak charakter vývoje oproti roku 2001, který zaznamenává vždy nárůst, relativní postupnou rychlost změn hodnot mezd, tempo přírůstku, a prostý aritmetický průměr mezd a průměrný koeficient růstu za roky 2001 – 2010. Medián je nižší než průměrná mzda, protože není ovlivňován extrémními hodnotami, ale není významně nižší.

4.1.1 Porovnání průměrné mzdy za celou Českou republiku s vybranými kraji a povoláními

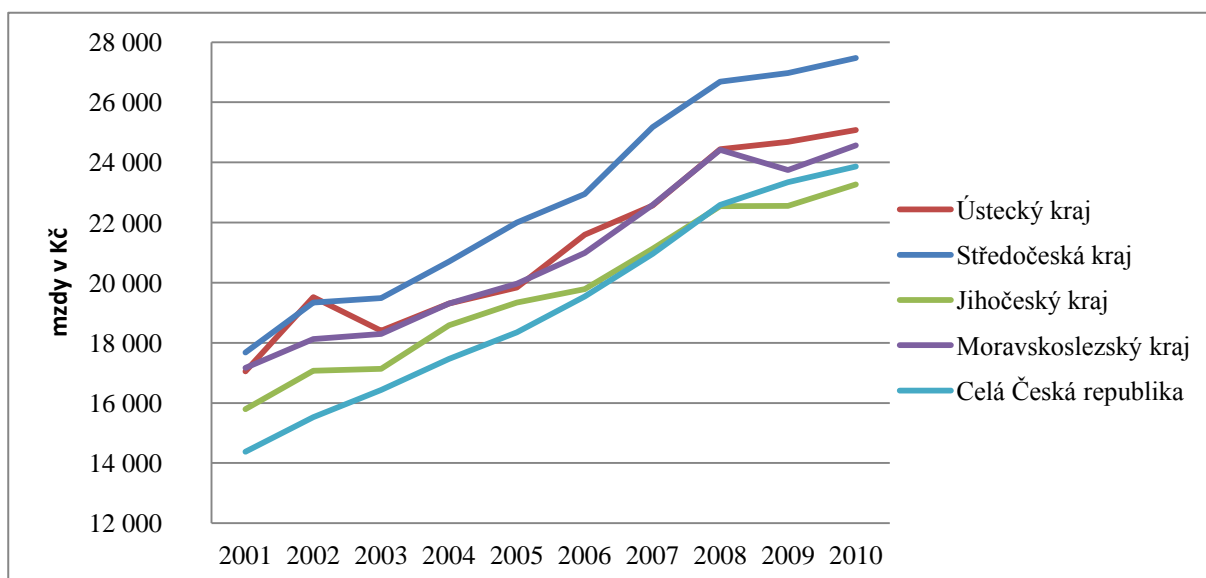
V porovnání hrubých mezd u vybraných krajů za celý kraj s hrubou mzdou za celou ČR (192 445 Kč) jsou všechny kraje nad úrovní průměrné hrubé mzdy za celou ČR a nejlépe je na tom kraj Středočeský, dále kraj Ústecký, Moravskoslezský a poslední kraj Jihočeský ale v průměrném koeficientu růstu jsou všechny kraje pod úrovní průměrného koeficientu růstu za celou ČR v pořadí kraj Středočeský, Jihočeský, Ústecký a poslední kraj Moravskoslezský.

Pokud budeme porovnávat výši hrubé mzdy za jednotlivá povolání a jednotlivé kraje s hrubou mzdou za celou ČR, zjistíme následující:

- a) Lékaři ve všech krajích převyšují průměrnou hrubou mzdou za celou ČR skoro dvojnásobně a i v průměrném koeficientu růstu ve sledovaném období výrazně převyšují celorepublikový průměr.
- b) Úředníci také převyšují průměrnou hrubou mzdou za celou ČR, i když už ne tak výrazně, ale v průměrném koeficientu růstu hrubé mzdy, mimo Středočeský kraj, jsou pod úrovní průměrného koeficientu růstu za celou ČR.
- c) Prodavači dle předpokladů výrazně nedosahují průměrné hrubé mzdy za celou ČR ve všech sledovaných krajích ale průměrné tempo růstu hrubých mezd je ve všech sledovaných krajích velmi podobné s průměrným tempem růstu hrubých mezd za celou ČR.
- d) Stavební dělníci v Moravskoslezském kraji mírně převyšují průměrnou hrubou mzdou za celou ČR, v ostatních krajích na tuto průměrnou hrubou mzdou nedosahují. V průměrném tempu růstu hrubých mezd Moravskoslezský a Ústecký kraj nedosahují a Středočeský a Jihočeský převyšují průměrné tempo růstu hrubých mezd za celou ČR.

Při porovnání celkových hrubých mezd v jednotlivých krajích s hrubou mzdou za celou ČR v jednotlivých letech zjistíme, že celorepublikový průměr hrubých mezd je do roku 2008 vždy nižší než celkové hrubé mzdy v jednotlivých vybraných krajích, ale od roku 2008 se pod celorepublikový průměr dostává Jihočeský kraj. Ostatní kraje jsou v celém sledovaném období ve výši celkových hrubých mezd nad úrovní celorepublikového průměru hrubých mezd. V absolutních číslech je na tom na konci sledovaného období v kladném vyjádření nejlépe kraj Středočeský o 3 614 Kč, kraj Ústecký o 1 213 Kč a kraj Moravskoslezský o 704 Kč. Kraj Jihočeský je v záporném vyjádření na konci sledovaného období oproti celorepublikovému průměru o 598 Kč. Výše uvedené je graficky znázorněno v následujícím grafu.

Graf č. 1: Porovnání celkových mezd ve vybraných krajích s celou ČR

zdroj: MPSV

4.2 Porovnání výše průměrných mezd vybraných povolání v jednotlivých krajích

4.2.1 Ústecký kraj

Ústecký kraj leží na severozápadě ČR a krajským městem je Ústí nad Labem. Hospodářství kraje je specifické pro různé oblasti v kraji, co je dáno tím, že se v kraji nachází několik velice odlišných krajinných typů. Od oblastí nížinných, kde se daří zemědělství,

přes oblasti průmyslové po oblasti hornaté. Obecně se však Ústecký kraj vyznačuje výraznou orientací hospodářství na oblasti těžkého průmyslu. Na území kraje se nacházejí vydatná ložiska hnědého uhlí. Tento kraj prochází hlubokou sociální a ekonomickou restrukturalizací, která doposud nebyla dokončena. Je to kraj charakteristický nedostatečným ekonomickým růstem, doprovázeným negativními trendy v oblasti zaměstnanosti. Míra nezaměstnanosti vysoce překračuje celorepublikový průměr. Dle nejnovějších údajů ČSÚ má Ústecký kraj 827 223 obyvatel a podíl nezaměstnaných je 11,7% (17).

V tabulkách č. 4 -7 jsou průměrné hrubé mzdy jednotlivých povolání v Ústeckém kraji. V tomto kraji se výše hrubých mezd v jednotlivých povoláních odvíjí dle předpokladů, lékař je s průměrnou mzdou za období 2001-2010 v částce 39023 Kč první a za ním je úředník s částkou 22189 Kč, stavební dělník s částkou 17265 Kč a prodavač s částkou 11853 Kč.

Tabulka č. 4: Průměrné hrubé mzdy lékařů v Ústeckém kraji

roky	průměrná mzda	d ¹	d ²	b	k	r	\bar{y}	\bar{k}	medián
2001	23675	-	-	-	-	-			23405
2002	30390	6715	-	1,284	1,284	0,284			29941
2003	32132	1742	4973	1,357	1,057	0,057			31353
2004	33697	1565	-177	1,423	1,049	0,049			31616
2005	37171	3474	1909	1,570	1,103	0,103			35517
2006	42552	5381	1907	1,797	1,145	0,145			39813
2007	41691	-861	6242	1,761	0,980	0,020			37111
2008	45225	3534	4395	1,910	1,085	0,085			41400
2009	49930	4705	1171	2,109	1,104	0,104			45603
2010	53771	3841	-864	2,271	1,077	0,077			48955
Celkem	390234	-	-	-	-	-	39023	1,095	364714

zdroj: MPSV

Průměrné mzdy lékařů, oproti dalším vybraným povolání, jsou nejvyšší a vykazují každoroční nárůst mimo roku 2007, kdy je zaznamenáno snížení průměrné mzdy oproti roku 2006. Druhé diference zaznamenává jak zrychlení tak i zpomalení vývoje mezd.

Tabulka č. 5: Průměrné hrubé mzdy úředníků v Ústeckém kraji

roky	průměrná mzda	d ¹	d ²	b	k	r	\bar{y}	\bar{k}	medián
2001	16553	-	-	-	-	-			15678
2002	17661	1108	-	1,067	1,067	0,067			16770
2003	19199	1538	430	1,160	1,087	0,087			18567
2004	20530	1331	-207	1,240	1,069	0,069			19816
2005	21510	980	-351	1,299	1,048	0,048			20614
2006	23194	1684	704	1,401	1,078	0,078			21987
2007	24257	1063	-621	1,465	1,046	0,046			22761
2008	26154	1897	834	1,580	1,078	0,078			24524
2009	26272	118	1779	1,587	1,005	0,005			24586
2010	26555	283	165	1,604	1,011	0,011			25220
Celkem	221885	-	-	-	-	-	22189	1,054	210523

zdroj: MPSV

Průměrné mzdy úředníků, oproti dalším vybraným povolání, jsou druhé nejvyšší v Ústeckém kraji a vykazují každoroční nárůst mezd ale v přehledu druhé diference je již jak zrychlení tak zpomalení vývoje mezd.

Tabulka č. 6: Průměrné hrubé mzdy prodavačů v Ústeckém kraji

roky	průměrná mzda	d ¹	d ²	b	k	r	\bar{y}	\bar{k}	medián
2001	8651	-	-	-	-	-			8094
2002	8836	185	-	1,021	1,021	0,021			8212
2003	9543	707	522	1,103	1,080	0,080			8747
2004	10031	488	-219	1,160	1,051	0,051			9055
2005	11516	1485	997	1,331	1,148	0,148			10483
2006	12353	837	-648	1,428	1,073	0,073			11570
2007	13860	1507	670	1,602	1,122	0,122			12656
2008	14311	451	1056	1,654	1,033	0,033			13283
2009	14474	163	-288	1,673	1,011	0,011			13674
2010	14953	479	316	1,728	1,033	0,033			13941
Celkem	118528	-	-	-	-	-	11853	1,063	109715

zdroj: MPSV

Průměrné mzdy prodavačů, oproti dalším vybraným povolání, jsou výrazně nejnižší v Ústeckém kraji, i když vykazují každoroční nárůst mezd. V přehledu druhé diference je zaznamenáno jak zrychlení tak zpomalení vývoje mezd.

Tabulka č. 7: Průměrné hrubé mzdy stavebních dělníků v Ústeckém kraji

roky	průměrná mzda	d ¹	d ²	b	k	r	\bar{y}	\bar{k}	medián
2001	12351	-	-	-	-	-			12040
2002	13292	941	-	1,076	1,076	0,076			12776
2003	15773	2481	1540	1,277	1,187	0,187			15301
2004	16417	644	1837	1,329	1,041	0,041			15877
2005	16838	421	-223	1,363	1,026	0,026			16188
2006	18044	1206	785	1,461	1,072	0,072			16982
2007	19172	1128	-78	1,552	1,063	0,063			18716
2008	20991	1819	691	1,700	1,095	0,095			20275
2009	20002	-989	2808	1,619	0,953	0,047			19358
2010	19771	-231	758	1,601	0,988	0,012			19435
Celkem	172651	-	-	-	-	-	17265	1,054	166948

zdroj: MPSV

Průměrné mzdy stavebních dělníků, oproti dalším vybraným povolání, jsou druhé nejnižší v Ústeckém kraji a vykazují každoroční nárůst mezd, až do roku 2009 kdy je zaznamenáno snížení mzdy oproti rokům předcházejícím. Také v přehledu druhé diference je již jak zrychlení tak zpomalení vývoje mezd.

Tabulka č. 8: Celkové průměrné hrubé mzdy v Ústeckém kraji

roky	průměrná mzda	d ¹	d ²	b	k	r	\bar{y}	\bar{k}	medián
2001	17054	-	-	-	-	-			15172
2002	19524	2470	-	1,145	1,145	0,145			16634
2003	18404	1120	3590	1,079	0,943	0,057			16442
2004	19304	900	2020	1,132	1,049	0,049			17143
2005	19838	534	-366	1,163	1,028	0,028			17535
2006	21592	1754	1220	1,266	1,088	0,088			18671
2007	22563	971	-783	1,323	1,045	0,045			19777
2008	24438	1875	904	1,433	1,083	0,083			20993
2009	24690	252	1623	1,448	1,010	0,010			21136
2010	25077	387	135	1,470	1,016	0,016			21591
Celkem	212484	-	-	-	-	-	21248	1,044	185094

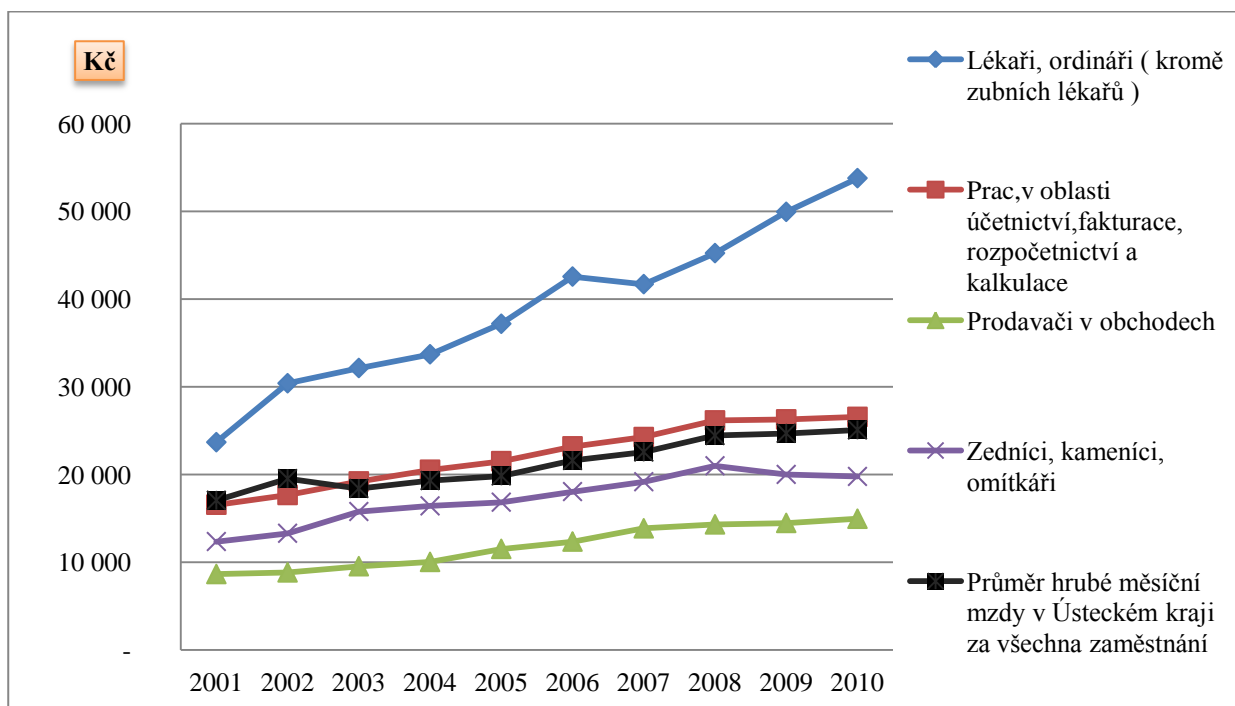
zdroj: MPSV

Ve výše uvedené tabulce je přehled celkových průměrných mezd za zaměstnání v Ústeckém kraji. Z dat je patrné, že mimo roku 2003, průměrné mzdy rostly, ale druhé diference zaznamenávají jak zrychlení tak zpomalení vývoje.

Průměrné tempo růstu hrubých měsíčních mezd v podnikatelské sféře za celý kraj v období 2001 – 2010 činí 1,044 a je menší než průměrné tempo růstu u jednotlivých povolání a to u lékařů o 4,88%, u úředníků o 0,95%, u prodavačů o 1,82% a u stavebních dělníků o 0,95%. Průměrná výše hrubé mzdy v podnikatelské sféře za celý Ústecký kraj v období 2001 – 2010 je ve výši 21248 Kč a je nižší než průměrná hrubá mzda ve sledovaném období u lékařů o 83,65% a úředníků o 4,43% ale vyšší u stavebních dělníků o 44,22% a prodavačů o 18,75%.

Medián dle předpokladu je u všech povolání i v celkovém přehledu mezd za celý kraj nižší než průměrné hrubé mzdy. U lékařů činí tento rozdíl 6,54%, u úředníků 5,12%, u prodavačů 7,41% a u stavebních dělníků je to 3,59%. Za zaměstnání celkem v kraji činí tento rozdíl 12,89%. Z rozdílu mezi mediánem a průměrnou hrubou mzdou lze usuzovat, že výše mezd u jednotlivých povolání a jednotlivých zaměstnanců nevykazují příliš velké rozdíly ale u přehledu za celkové mzdy v kraji se již extrémy (jak velmi nízké tak velmi vysoké mzdy) projevíly.

Graf č. 2: Porovnání průměrných mezd vybraných povolání s průměrnou mzdou v Ústeckém kraji

zdroj: MPSV

Z výše uvedeného grafu je zřejmé, že nejvíce se v k průměrným hrubým mzdám v Ústeckém kraji přibližují pracovníci v oblasti účetnictví a nejvíce se vzdalují v kladném rozdílu lékaři a v záporném rozdílu prodavači.

4.2.2 Středočeský kraj

Poloha ve středních Čechách velmi významně ovlivňuje jeho ekonomickou charakteristiku. Stěžejními průmyslovými odvětvími jsou strojírenství, chemie a potravinářství. Ve srovnání s odvětvovou strukturou zaměstnanosti v ČR je v kraji nadprůměrně zastoupena průmyslová výroba a zemědělství, naopak podíl stavebnictví a služeb na celkové zaměstnanosti je nižší, oblast služeb však vykazuje v posledních letech vzestupný růst (18).

Středočeský region, jehož výkonnost byla dlouhodobě negativně ovlivňována Prahou, dnes naopak z dynamiky Prahy profituje. Praha je i krajským městem Středočeského kraje. V minulých obdobích byl přírůstek HDP jeden z nejvyšších. Zvláště oblasti sousedící s Prahou se stávají atraktivními pro migranty z celé ČR. Dle nejnovějších údajů ČSÚ počet obyvatel kraje je 1 288 945 lidí a podíl nezaměstnaných činí 6,59%.

V tabulkách č. 9 -11 jsou průměrné hrubé mzdy jednotlivých povolání ve Středočeském kraji. Ve Středočeském kraji se výše hrubých mezd v jednotlivých povoláních chová také dle předpokladů, lékař je v porovnání výše průměrné mzdy za období 2001-2010 s částkou 35742 Kč první a za ním je úředník s částkou 23758 Kč, stavební dělník s částkou 17733 Kč a prodavač s nejnižší částkou 13895 Kč.

Tabulka č. 9: Průměrné hrubé mzdy lékařů ve Středočeském kraji

roky	průměrná mzda	d ¹	d ²	b	k	r	\bar{y}	\bar{k}	medián
2001	24759	-	-	-	-	-			21516
2002	25812	1053	-	1,043	1,043	0,043			24183
2003	26486	674	-379	1,070	1,026	0,026			25667
2004	33850	7364	6690	1,367	1,278	0,278			30203
2005	38993	5143	2221	1,575	1,152	0,152			35190
2006	40935	1942	3201	1,653	1,050	0,050			37412
2007	38656	2279	4221	1,561	0,944	0,056			33166
2008	39509	853	3132	1,596	1,022	0,022			34084
2009	43874	4365	3512	1,772	1,110	0,110			37612
2010	44541	667	3698	1,799	1,015	0,015			39384
Celkem	357415	-	-	-	-	-	35742	1,067	318417

zdroj: MPSV

Průměrné mzdy lékařů, oproti dalším vybraným povolání, jsou výrazně nejvyšší a vykazují každoroční nárůst mimo roku 2007, kdy je zaznamenáno snížení průměrné mzdy oproti roku 2006. Druhé diference zaznamenává jak zrychlení tak i zpomalení vývoje mezd.

Tabulka č. 10: Průměrné hrubé mzdy úředníků ve Středočeském kraji

roky	průměrná mzda	d ¹	d ²	b	k	r	\bar{y}	\bar{k}	medián
2001	16889	-	-	-	-	-			15968
2002	18398	1509	-	1,089	1,089	0,089			16674
2003	20467	2069	560	1,212	1,112	0,112			18602
2004	21448	981	1088	1,270	1,048	0,048			19490
2005	23003	1555	574	1,362	1,073	0,073			20822
2006	24320	1317	-238	1,440	1,057	0,057			22042
2007	26648	2328	1011	1,578	1,096	0,096			24215
2008	28423	1775	-553	1,683	1,067	0,067			25857
2009	28893	470	1305	1,711	1,017	0,017			26087
2010	29095	202	-268	1,723	1,007	0,007			26276
Celkem	237584	-	-	-	-	-	23758	1,062	216033

zdroj: MPSV

Průměrné mzdy úředníků, oproti dalším vybraným povolání, jsou druhé nejvyšší ve Středočeském kraji a vykazují každoroční nárůst mezd, ale v přehledu druhé diference je již zaznamenáno jak zrychlení tak zpomalení vývoje mezd.

Tabulka č. 11: Průměrné hrubé mzdy prodavačů ve Středočeském kraji

roky	průměrná mzda	d ¹	d ²	b	k	r	\bar{y}	\bar{k}	medián
2001	9645	-	-	-	-	-			9288
2002	11030	1385	-	1,144	1,144	0,144			9901
2003	13018	1988	603	1,350	1,180	0,180			11202
2004	13083	65	1923	1,356	1,005	0,005			11464
2005	13811	728	663	1,432	1,056	0,056			12059
2006	13745	-66	-794	1,425	0,995	0,005			12099
2007	15288	1543	1609	1,585	1,112	0,112			13809
2008	16731	1443	-100	1,735	1,094	0,094			14994
2009	16328	-403	1846	1,693	0,976	0,024			15152
2010	16267	-61	342	1,687	0,996	0,004			15010
Celkem	138946	-	-	-	-	-	13895	1,060	124978

zdroj: MPSV

Průměrné mzdy prodavačů, oproti dalším vybraným povolání, jsou opět výrazně nejnižší i ve Středočeském kraji. V tomto kraji nevykazují každoroční nárůst ale i snížení mezd. V přehledu druhé diference je zaznamenáno jak zrychlení tak zpomalení vývoje mezd.

Tabulka č. 12: Průměrné hrubé mzdy stavebních dělníků ve Středočeském kraji

roky	průměrná mzda	d ¹	d ²	b	k	r	\bar{y}	\bar{k}	medián
2001	12670	-	-	-	-	-			12435
2002	13189	519	-	1,041	1,041	0,041			12953
2003	15035	1846	1327	1,187	1,140	0,140			14327
2004	15928	893	-953	1,257	1,059	0,059			15337
2005	16758	830	-63	1,323	1,052	0,052			16046
2006	18629	1871	1041	1,470	1,112	0,112			17818
2007	20140	1511	-360	1,590	1,081	0,081			19682
2008	21401	1261	-250	1,689	1,063	0,063			21036
2009	21928	527	-734	1,731	1,025	0,025			21206
2010	21651	-277	-804	1,709	0,987	0,013			20784
Celkem	177329	-	-	-	-	-	17733	1,061	171624

zdroj: MPSV

Průměrné mzdy stavebních dělníků, oproti dalším vybraným povolání, jsou druhé nejnižší ve Středočeském kraji a vykazují nárůst mezd až do roku 2009, kdy je zaznamenáno snížení mezd oproti roku předcházejícímu. Také v přehledu druhé diference je zaznamenáno jak zrychlení tak zpomalení vývoje mezd.

Tabulka č. 13: Celkové průměrné hrubé mzdy ve Středočeském kraji

roky	průměrná mzda	d ¹	d ²	b	k	r	\bar{y}	\bar{k}	medián
2001	17674	-	-	-	-	-			16028
2002	19344	1670	-	1,094	1,094	0,094			17515
2003	19490	146	1524	1,103	1,008	0,008			17093
2004	20699	1209	1063	1,171	1,062	0,062			18187
2005	22005	1306	97	1,245	1,063	0,063			19005
2006	22945	940	-366	1,298	1,043	0,043			20039
2007	25171	2226	1286	1,424	1,097	0,097			21824
2008	26683	1512	-714	1,510	1,060	0,060			23071
2009	26977	294	1218	1,526	1,011	0,011			23040
2010	27478	501	207	1,555	1,019	0,019			23366
Celkem	228466	-	-	-	-	-	22847	1,050	199168

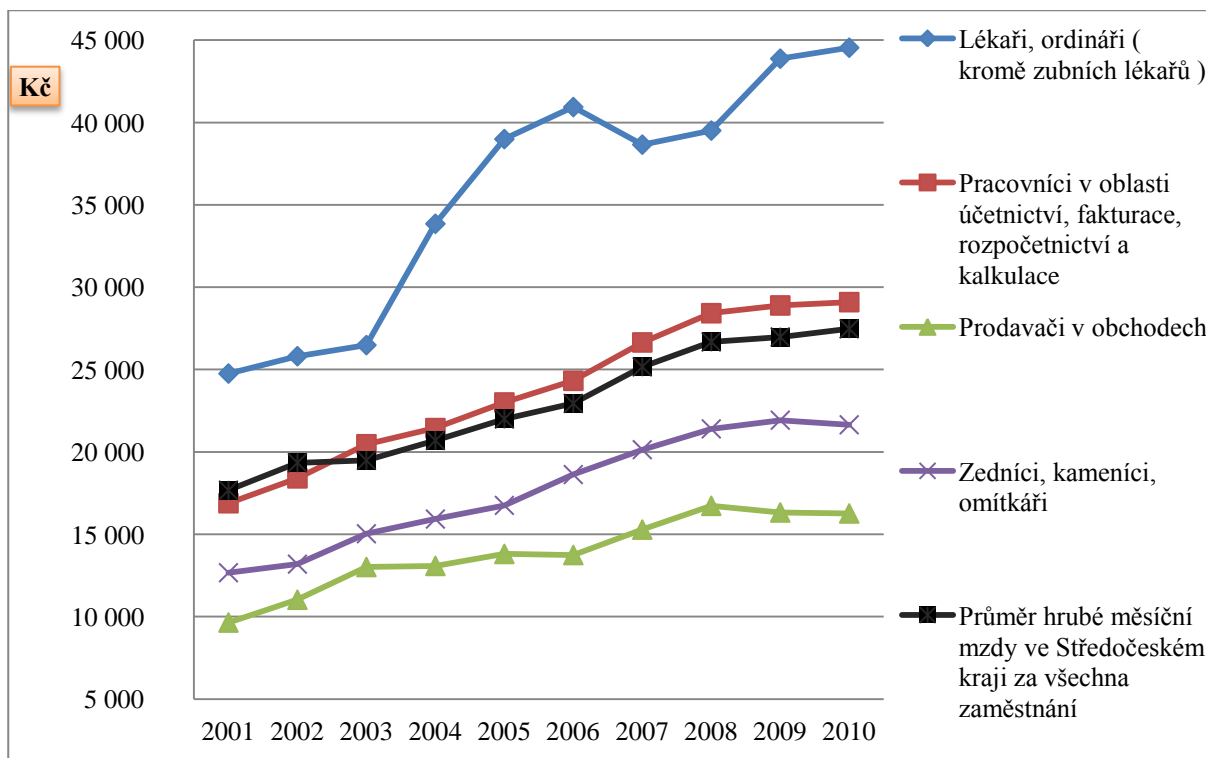
zdroj: MPSV

Ve výše uvedené tabulce je přehled celkových průměrných mezd za zaměstnání ve Středočeském kraji. Z dat je patrné, že průměrné mzdy rostly, ale druhé diference zaznamenávají jak zrychlení tak zpomalení vývoje.

Průměrné tempo růstu hrubých měsíčních mezd v podnikatelské sféře za celý kraj v období 2001 – 2010 je ve výši 1,050 menší než průměrné tempo růstu u jednotlivých povolání. Konkrétně u lékařů o 1,62%, u úředníků o 1,14%, u stavebních dělníků 1,05% a prodavačů o 0,95%. Průměrná hrubá mzda v podnikatelské sféře za celý kraj v období 2001 – 2010 v částce 22847 Kč je nižší než průměrná hrubá mzda u lékařů o 56,44% a úředníků o 3,99%, ale vyšší než u stavebních dělníků o 22,38% a prodavačů o 39,18%.

V tomto kraji je medián dle předpokladu u všech povolání i v celkovém přehledu mezd za celý kraj nižší než průměrné hrubé mzdy. U lékařů činí tento rozdíl 10,91%, u úředníků 9,07%, u prodavačů 10,05% a u stavebních dělníků je to 3,22%. Za zaměstnání celkem v kraji činí tento rozdíl 12,82%. Z rozdílu mezi mediánem a průměrnou hrubou mzdou lze usuzovat, že výše mezd u lékařů, pracovníků v účetnictví a prodavačů je více diferenciovaná než u stavebních dělníků a v přehledu za celý kraj je také rozdíl nejvýraznější.

Graf č. 3: Porovnání průměrných mezd vybraných povolání s průměrnou mzdou ve Středočeském kraji

zdroj: MPSV

Tak jako v Ústeckém kraji je z výše uvedeného grafu zřejmé, že nejvíce se v k průměrným hrubým mzdám ve Středočeském kraji přibližují pracovníci v oblasti účetnictví a nejvíce se vzdalují v kladném rozdílu lékaři a v záporném rozdílu se vzdalují prodavači.

4.2.3 Jihočeský kraj

Kraj představuje geograficky poměrně uzavřený celek, jehož jádro tvoří jihočeská kotlina a leží na jihu ČR. Krajským městem tohoto kraje jsou České Budějovice. Přes velmi silné industriální vlivy hraje důležitou roli zemědělství, lesnictví a rybářství. Jihočeský kraj má druhý nejvyšší podíl zaměstnanosti v zemědělství. Dlouholetou tradici má v Jihočeském kraji rybníkářství, chov ryb představuje polovinu produkce v rámci celé ČR. Významná je produkce dřeva, zejména smrkového, ale i borového. Novým energetickým centrem je jaderná elektrárna Temelín a i přes to se kraj stává turistickou a rekreační oblastí. Kraj má po Praze největší ubytovací kapacitu a je čtvrtým nejnavštěvovanějším krajem ČR (19).

Mezi kraji celé České republiky patří Jihočeský kraj k oblastem s podprůměrnou úrovní nezaměstnanosti. Mezi ostatními kraji je na třetí příčce s nejnižší úrovní nezaměstnanosti hned po Hlavním městě Praze a Plzeňském kraji (8). Dle posledních údajů ČSÚ má Jihočeský kraj 636 469 obyvatel a podíl nezaměstnaných činí 7,19%.

V tabulkách č. 14 -17 jsou průměrné hrubé mzdy jednotlivých povolání v Jihočeském kraji. I v tomto kraji je výše průměrných hrubých mezd v jednotlivých povoláních za roky 2001-2010 dle předpokladů, průměrná mzda lékaře je nejvyšší v částce 40384 Kč, za ním následuje úředník s částkou 20286 Kč, stavební dělník s částkou 17614 Kč a prodavač s částkou 12342 Kč.

Tabulka č. 14: Průměrné hrubé mzdy lékařů v Jihočeském kraji

roky	průměrná mzda	d ¹	d ²	b	k	r	\bar{y}	\bar{k}	medián
2001	26222	-	-	-	-	-			22235
2002	27546	1324	-	1,050	1,050	0,050			24528
2003	30908	3362	2038	1,179	1,122	0,122			25507
2004	33142	2234	-1128	1,264	1,072	0,072			28347
2005	45746	12604	10370	1,745	1,380	0,380			40337
2006	48037	2291	10313	1,832	1,050	0,050			43635
2007	42195	-5842	-8133	1,609	0,878	0,122			39065
2008	48319	6124	11966	1,843	1,145	0,145			42786
2009	50570	2251	-3873	1,929	1,047	0,047			46108
2010	51156	586	-1665	1,951	1,012	0,012			43868
Celkem	403841	-	-	-	-	-	40384	1,077	356416

zdroj: MPSV

Průměrné mzdy lékařů, oproti dalším vybraným povolání, jsou opět výrazně nejvyšší a vykazují každoroční nárůst mimo roku 2007, kdy je zaznamenáno snížení průměrné mzdy oproti roku 2006. Druhé diference zaznamenává jak zrychlení tak i zpomalení vývoje mezd.

Tabulka č. 15: Průměrné hrubé mzdy úředníků v Jihočeském kraji

roky	průměrná mzda	d ¹	d ²	b	k	r	\bar{y}	\bar{k}	medián
2001	14890	-	-	-	-	-			13655
2002	16506	1616	-	1,109	1,109	0,109			14746
2003	16966	460	1156	1,139	1,028	0,028			15900
2004	18363	1397	937	1,233	1,082	0,082			16962
2005	19666	1303	-94	1,321	1,071	0,071			18197
2006	21022	1356	53	1,412	1,069	0,069			18960
2007	22378	1356	0	1,503	1,065	0,065			20402
2008	24061	1683	327	1,616	1,075	0,075			21834
2009	24300	239	1444	1,632	1,010	0,010			22020
2010	24703	403	164	1,659	1,017	0,017			22673
Celkem	202855	-	-	-	-	-	20286	1,058	185349

zdroj: MPSV

Průměrné mzdy úředníků, oproti dalším vybraným povolání, jsou druhé nejvyšší v Jihočeském kraji a vykazují každoroční nárůst mezd, ale v přehledu druhé diference je již zaznamenáno jak zrychlení tak zpomalení vývoje mezd.

Tabulka č. 16: Průměrné hrubé mzdy prodavačů v Jihočeském kraji

roky	průměrná mzda	d ¹	d ²	b	k	r	\bar{y}	\bar{k}	medián
2001	9186	-	-	-	-	-			8679
2002	9804	618	-	1,067	1,067	0,067			8996
2003	10434	630	12	1,136	1,064	0,064			9721
2004	10853	419	-211	1,181	1,040	0,040			9928
2005	11519	666	247	1,254	1,061	0,061			10788
2006	12288	769	103	1,338	1,067	0,067			11577
2007	14309	2021	1252	1,558	1,164	0,164			12876
2008	15142	833	1188	1,648	1,058	0,058			13799
2009	14826	-316	1149	1,614	0,979	0,021			13998
2010	15055	229	545	1,639	1,015	0,015			14184
Celkem	123416	-	-	-	-	-	12342	1,056	114546

zdroj: MPSV

Průměrné mzdy prodavačů, oproti dalším vybraným povoláním, jsou i v tomto kraji výrazně nejnižší. V tomto kraji nevykazují každoroční nárůst ale i snížení mezd v roce 2009 oproti roku 2008. V přehledu druhé diference je zaznamenáno jak zrychlení tak zpomalení vývoje mezd.

Tabulka č. 17: Průměrné hrubé mzdy stavebních dělníků v Jihočeském kraji

roky	průměrná mzda	d ¹	d ²	b	k	r	\bar{y}	\bar{k}	medián
2001	12169	-	-	-	-	-			11807
2002	12829	660	-	1,054	1,054	0,054			12663
2003	13408	579	-81	1,102	1,045	0,045			12937
2004	14708	1300	721	1,209	1,097	0,097			14619
2005	17409	2701	1401	1,431	1,184	0,184			16265
2006	19220	1811	-890	1,579	1,104	0,104			17333
2007	20516	1296	-515	1,686	1,067	0,067			19762
2008	22252	1736	440	1,829	1,085	0,085			19950
2009	22186	-66	1802	1,823	0,997	0,003			19521
2010	21441	-745	-679	1,762	0,966	0,034			19569
Celkem	176138	-	-	-	-	-	17614	1,065	164426

zdroj: MPSV

Průměrné mzdy stavebních dělníků, oproti dalším vybraným povoláním, jsou druhé nejnižší v Jihočeském kraji a vykazují nárůst mezd až do roku 2009, kdy je zaznamenáno první

snížení mzdy oproti roku předcházejícímu. Také v přehledu druhé diference je zaznamenáno jak zrychlení tak zpomalení vývoje mezd.

Tabulka č. 18: Celkové průměrné hrubé mzdy v Jihočeském kraji

roky	průměrná mzda	d ¹	d ²	b	k	r	\bar{y}	\bar{k}	medián
2001	15793	-	-	-	-	-			13686
2002	17073	1280	-	1,081	1,081	0,081			14893
2003	17135	62	1218	1,085	1,004	0,004			15223
2004	18586	1451	1389	1,177	1,085	0,085			16446
2005	19340	754	-697	1,225	1,041	0,041			16931
2006	19785	445	-309	1,253	1,023	0,023			17353
2007	21130	1345	900	1,338	1,068	0,068			18644
2008	22544	1414	69	1,427	1,067	0,067			19657
2009	22556	12	1402	1,428	1,001	0,001			19245
2010	23266	710	698	1,473	1,031	0,031			19895
Celkem	197208	-	-	-	-	-	19721	1,044	171973

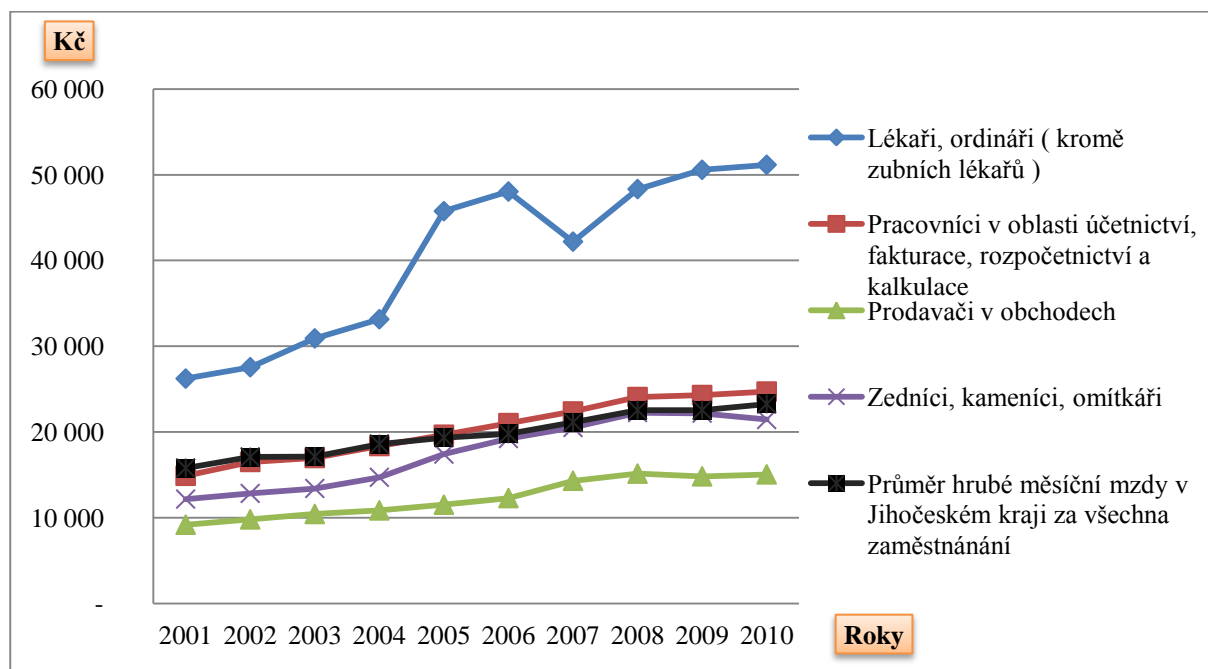
zdroj: MPSV

Ve výše uvedené tabulce je přehled celkových průměrných mezd za zaměstnání v Jihočeském kraji. Z dat je patrné, že průměrné mzdy každý rok rostly, ale druhé diference zaznamenávají jak zrychlení tak zpomalení vývoje.

Průměrné tempo růstu hrubých měsíčních mezd v podnikatelské sféře za celý kraj v období 2001 – 2010 je ve výši 1,044 a je menší než průměrné tempo růstu u jednotlivých povolání. Tento rozdíl je vyčíslen u lékařů na 3,16%, u úředníků na 1,34%, u stavebních dělníků na 2,01% a prodavačů na 1,15%. Průměrná hrubá mzda v podnikatelské sféře za celý kraj v období 2001–2010 činí 19721 Kč a je nižší než průměrná hrubá mzda u lékařů o 104,78% a úředníků o 2,86%, ale vyšší než u stavebních dělníků o 10,68% a prodavačů o 37,42%.

V tomto kraji je medián dle předpokladu u všech povolání i v celkovém přehledu mezd za celý kraj nižší než průměrné hrubé mzdy. U lékařů činí tento rozdíl 11,74%, což se mediánu za kraj celkem nejvíce přibližuje. U úředníků je rozdíl 8,63%, u prodavačů 7,19% a u stavebních dělníků je to 6,65%. Za zaměstnání celkem v kraji činí tento rozdíl 12,80%. Z rozdílu mezi mediánem a průměrnou hrubou mzdou lze usuzovat, že v Jihočeském kraji je výše mezd u lékařů a pracovníků v účetnictví více diferenciovaná než u stavebních dělníků a prodavačů. V přehledu za zaměstnání celkem v kraji diference nejvýraznější.

Graf č. 4: Porovnání průměrných mezd vybraných povolání s průměrnou mzdou v Jihočeském kraji

zdroj: MPSV

Stejně jako u předcházejících krajů z grafu vidíme, že nejvíce se v k průměrným hrubým mzdám v Jihočeském kraji přibližují pracovníci v oblasti účetnictví ale i stavební dělníci a nejvíce se vzdalují v kladném rozdílu lékaři a v záporném rozdílu se vzdalují prodavači.

4.2.4 Moravskoslezský kraj

Kraj leží na severovýchodě ČR a tvoří jednu z nejvíce okrajových částí. Krajským městem Moravskoslezského kraje je Ostrava. Přes polovinu území kraje zabírá zemědělská půda, dalších část připadá na lesní plochy a to zejména v horských oblastech Jeseníků a Beskyd, ale kraj je především jednou z nejdůležitějších průmyslových oblastí ČR. Jádrem je ostravsko-karvinská průmyslová a těžební pánev, jejíž industrializace byla úzce spojena s využíváním místního nerostného bohatství a s navazujícím rozvojem těžkého průmyslu a hutnictví. V souvislosti se současným útlumem těžkého průmyslu zde ovšem značně roste nezaměstnanost a velkým problémem je pak podíl dlouhodobě nezaměstnaných na celkovém počtu nezaměstnaných, který je výrazně vyšší než celorepublikový průměr. Dlouho bude také trvat obnova poškozeného životního prostředí (20). Dle nejnovějších údajů ČSÚ má Moravskoslezský kraj 1 227 579 obyvatel a podíl nezaměstnaných činí 9,81%.

V tabulkách č. 19 - 22 jsou průměrné hrubé mzdy jednotlivých povolání, které byly vybrány v Moravskoslezském kraji. Výše hrubých mezd v jednotlivých povoláních v tomto

kraji se chová dle předpokladů, lékař má nejvyšší průměrnou hrubou mzdu ve sledovaném období let 2001-2010 v částce 39403 Kč a za ním je úředník s částkou 20896 Kč, stavební dělník s částkou 19642 Kč a prodavač s částkou 10646 Kč.

Tabulka č. 19: Průměrné hrubé mzdy lékařů v Moravskoslezském kraji

roky	průměrná mzda	d ¹	d ²	b	k	r	\bar{y}	\bar{k}	medián
2001	24766	-	-	-	-	-			25124
2002	31528	6762	-	1,273	1,273	0,273			29124
2003	33651	2123	-4639	1,359	1,067	0,067			30588
2004	24453	-9198	11321	0,987	0,727	0,273			32087
2005	38272	13819	23017	1,545	1,565	0,565			34972
2006	40975	2703	11116	1,654	1,071	0,071			36401
2007	44172	3197	494	1,784	1,078	0,078			41379
2008	49218	5046	1849	1,987	1,114	0,114			45410
2009	53106	3888	-1158	2,144	1,079	0,079			48910
2010	53892	786	-3102	2,176	1,015	0,015			48264
Celkem	394033	-	-	-	-	-	39403	1,090	372259

zdroj: MPSV

Průměrné mzdy lékařů, oproti dalším vybraným povolání, jsou opět výrazně nejvyšší a vykazují každoroční nárůst mimo roku 2004, kdy je zaznamenáno snížení průměrné mzdy oproti roku 2003. Druhé diference zaznamenává jak zrychlení tak i zpomalení vývoje mezd.

Tabulka č. 20: Průměrné hrubé mzdy úředníků v Moravskoslezském kraji

roky	průměrná mzda	d ¹	d ²	b	k	r	\bar{y}	\bar{k}	medián
2001	15707	-	-	-	-	-			15277
2002	16264	557	-	1,035	1,035	0,035			15889
2003	17734	1470	913	1,129	1,090	0,090			17440
2004	19164	1430	-40	1,220	1,081	0,081			18795
2005	19959	795	-635	1,271	1,041	0,041			19269
2006	21580	1621	826	1,374	1,081	0,081			20806
2007	23099	1519	-102	1,471	1,070	0,070			22171
2008	25192	2093	574	1,604	1,091	0,091			24046
2009	24901	-291	2384	1,585	0,988	0,012			23257
2010	25361	460	751	1,615	1,018	0,018			23727
Celkem	208961	-	-	-	-	-	20896	1,055	200677

zdroj: MPSV

Průměrné mzdy úředníků jsou druhé nejvyšší v Moravskoslezském kraji a vykazují každoroční nárůst mezd, mimo roku 2009, který zaznamenal snížení mzdy oproti roku 2008. V přehledu druhé diference je již zaznamenáno jak zrychlení tak zpomalení vývoje mezd.

Tabulka č. 21: Průměrné hrubé mzdy prodavačů v Moravskoslezském kraji

roky	průměrná mzda	d ¹	d ²	b	k	r	\bar{y}	\bar{k}	medián
2001	7985	-	-	-	-	-			7376
2002	7734	-251	-	0,969	0,969	0,031			7171
2003	8200	466	717	1,027	1,060	0,060			7780
2004	8727	527	61	1,093	1,064	0,064			8210
2005	9970	1243	716	1,249	1,142	0,142			9129
2006	10997	1027	-216	1,377	1,103	0,103			10175
2007	12412	1415	388	1,554	1,129	0,129			11454
2008	13253	841	-574	1,660	1,068	0,068			12321
2009	13458	205	-636	1,685	1,015	0,015			12358
2010	13728	270	65	1,719	1,020	0,020			12680
Celkem	106464	-	-	-	-	-	10646	1,062	98654

zdroj: MPSV

Průměrné mzdy prodavačů, oproti dalším vybraným povolání, jsou i v tomto kraji výrazně nejnižší. V Moravskoslezském kraji nevykazují pouze každoroční nárůst, ale již v roce 2002 je zaznamenáno snížení oproti roku 2001. V přehledu druhé diference je zaznamenáno jak zrychlení tak zpomalení vývoje mezd.

Tabulka č. 22: Průměrné hrubé mzdy stavebních dělníků v Moravskoslezském kraji

roky	průměrná mzda	d ¹	d ²	b	k	r	\bar{y}	\bar{k}	medián
2001	15413	-	-	-	-	-			14718
2002	15668	255	-	1,017	1,017	0,017			15000
2003	17861	2193	1938	1,159	1,140	0,140			16849
2004	18400	539	1654	1,194	1,030	0,030			17254
2005	19006	606	67	1,233	1,033	0,033			18311
2006	19868	862	256	1,289	1,045	0,045			18645
2007	21149	1281	419	1,372	1,064	0,064			20197
2008	23319	2170	889	1,513	1,103	0,103			22176
2009	22293	1026	3196	1,446	0,956	0,044			20920
2010	23442	1149	2175	1,521	1,052	0,052			21793
Celkem	196419	-	-	-	-	-	19642	1,048	185863

zdroj: MPSV

Průměrné mzdy stavebních dělníků, oproti dalším vybraným povolání, jsou druhé nejnižší v Moravskoslezském kraji a vykazují nárůst mezd až do roku 2009, kdy je zaznamenáno snížení mzdy oproti roku předcházejícímu. Také v přehledu druhé diference je zaznamenáno jak zrychlení tak zpomalení vývoje mezd.

Tabulka č. 23: Celkové průměrné hrubé mzdy v Moravskoslezském kraji

roky	průměrná mzda	d ¹	d ²	b	k	r	ȳ	\bar{k}	medián
2001	17165	-	-	-	-	-			15742
2002	18126	961	-	1,056	1,056	0,056			16635
2003	18292	166	-795	1,066	1,009	0,009			16331
2004	19310	1018	852	1,125	1,056	0,056			17275
2005	19968	658	-360	1,163	1,034	0,034			17905
2006	20985	1017	359	1,223	1,051	0,051			18789
2007	22584	1599	582	1,316	1,076	0,076			20198
2008	24421	1837	238	1,423	1,081	0,081			21564
2009	23749	-672	2509	1,384	0,972	0,028			20710
2010	24568	819	1491	1,431	1,034	0,034			21581
Celkem	209168	-	-	-	-	-	20917	1,041	186730

zdroj: MPSV

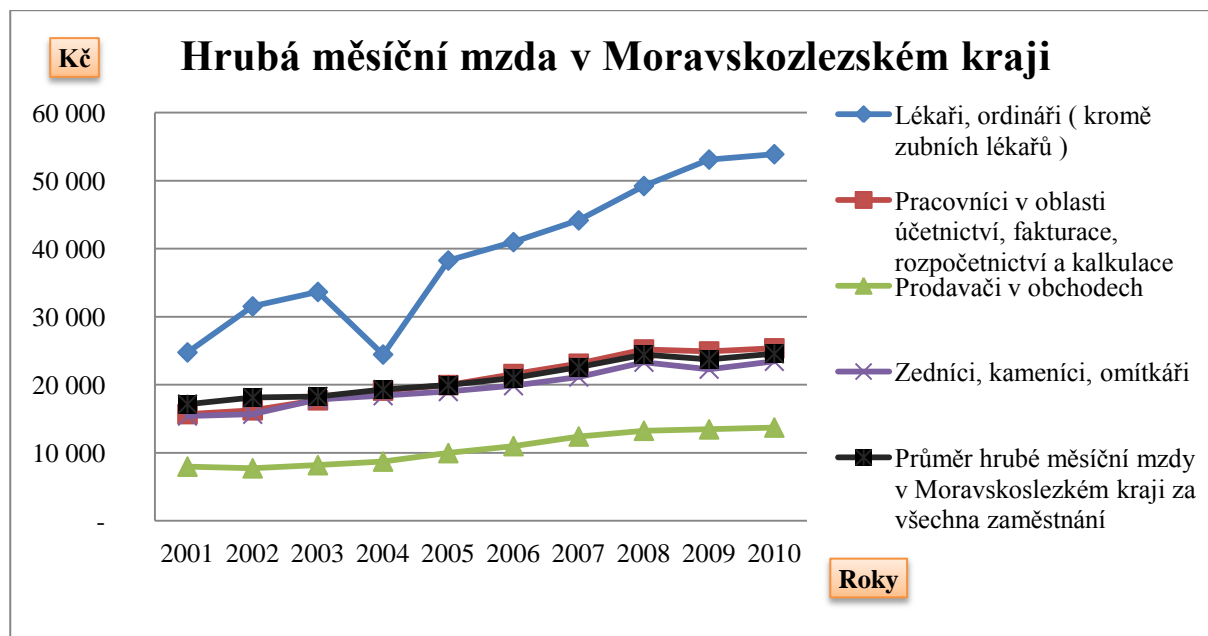
Ve výše uvedené tabulce je přehled celkových průměrných mezd za zaměstnání v Moravskoslezském kraji. Z dat je patrné, že průměrné mzdy každý rok rostly, mimo rok 2009, kdy je zaznamenáno snížení oproti roku 2008. Druhé diference zaznamenávají jak zrychlení tak zpomalení vývoje.

Průměrné tempo růstu hrubých měsíčních mezd v podnikatelské sféře za celý kraj v období 2001 – 2010 je ve výši 1,041 a je menší než průměrné tempo růstu u jednotlivých povolání. U lékaře o 4,71%, u úředníka o 1,35%, u prodavače o 2,02% a stavebního dělníka o 0,67%. Průměrná hrubá mzda v podnikatelské sféře za celý kraj v období 2001 – 2010 činí 20917 Kč a je nižší než průměrná hrubá mzda lékařů o 88,38%, ale vyšší než už i u úředníků o 0,10% a dále u stavebních dělníků o 6,10% a prodavačů o 49,10%.

V posledním ze sledovaných krajů je medián dle předpokladu u všech povolání i v celkovém přehledu mezd za celý kraj nižší než průměrné hrubé mzdy. U lékařů činí tento rozdíl 5,53%, u úředníků je rozdíl 3,96%, u prodavačů 7,34% a u stavebních dělníků je to 5,37%. Za zaměstnání celkem v kraji činí tento rozdíl 10,73%, co je nejmenší rozdíl mezi mediánem a průměrnými hrubými mzdami za celý kraj v rámci sledovaných krajů. Z rozdílu mezi mediánem a průměrnou hrubou mzdou v tomto kraji můžeme usuzovat,

že výše mezd u žádného povolání není významně diferenciována a pouze u přehledu za zaměstnání celkem v kraji je rozdíl významnější.

Graf č. 5: Porovnání průměrných mezd vybraných povolání s průměrnou mzdou v Moravskoslezském kraji

U grafu hrubých měsíčních mezd za kraj Moravskoslezský je patrné, že se s průměrnými hrubými mzdami skoro shodují hrubé měsíční mzdy úředníků a stavebních dělníků a nejvíce se vzdalují v kladném rozdílu pochopitelně lékaři a v záporném rozdílu se vzdalují prodavači.

4.3 Porovnání průměrných mezd jednotlivých povolání mezi vybranými kraji

4.3.1 Lékaři

Ohodnocení lékaře ve všech vybraných krajích je nejvyšší z porovnávaných povolání. Ve všech krajích, mimo vždy jedné výjimky, je první diference kladná a to znamená, že hrubé mzdy (mimo výjimku) vždy oproti předcházejícímu roku vzrostly, ale výše přírůstků mezi jednotlivými roky je výrazně odlišná. Ve Středočeském, Jihočeském a Moravskoslezském kraji v roce 2010 je již vidět dopad ekonomické krize a to ve velmi malém přírůstku hrubé mzdy oproti roku 2009 ale na kraj Ústecký v tomto směru ekonomická krize neměla žádný

vliv. V porovnání mezi kraji je Středočeský kraj v ohodnocení lékařů jak v průměrné mzdě, tak v průměrném koeficientu růstu na posledním místě. Ve výši průměrné mzdy je na třetím místě Ústecký kraj, na druhém Moravskoslezský kraj a nejlépe je na tom kraj Jihočeský. V průměrném tempu růstu je poslední kraj Středočeský s hodnotou 1,061, třetí je Jihočeský kraj s hodnotou 1,069, druhý Moravskoslezský kraj s hodnotou 1,081 a první kraj Ústecký s hodnotou 1,085. V následující tabulce jsou uvedené počty lékařů na 10000 obyvatel a počet obyvatel na jednoho lékaře (9).

Tabulka č. 24: Počet lékařů přepočtený na obyvatele a počet obyvatel přepočtený na jednoho lékaře k 31. 12. 2012

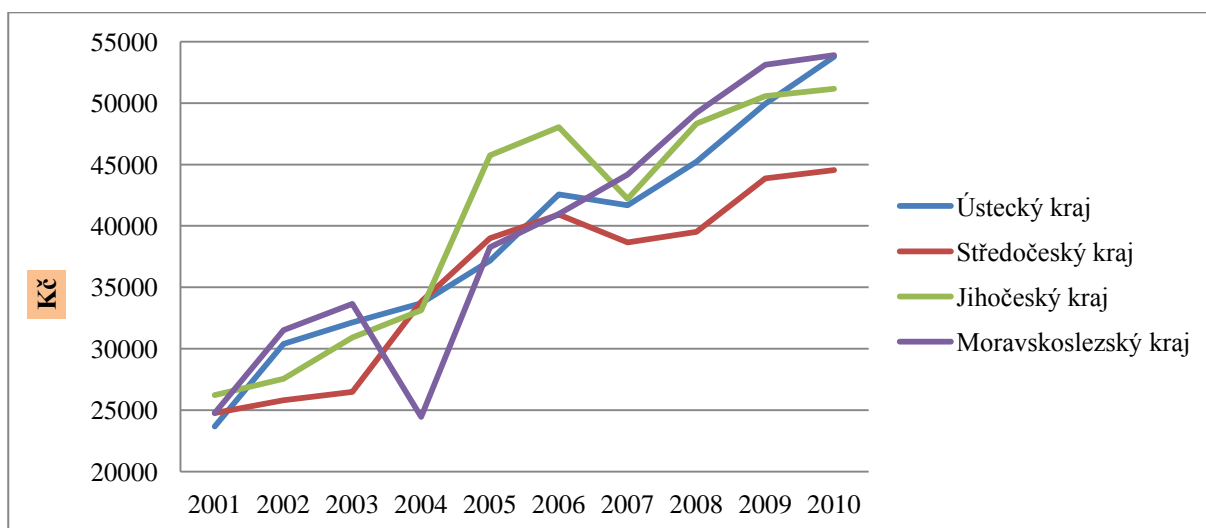
	Počet lékařů na 10000 obyvatel k 31.12.		Počet obyvatel na jednoho lékaře k 31.12.	
	2009	2010	2009	2010
Středočeský kraj	24,2	24,1	413,5	415,7
Ústecký kraj	27,4	27,7	364,7	361,1
Jihočeský kraj	30,5	30,8	327,5	324,5
Moravskoslezský kraj	31,7	32,1	315,8	311,7
Celkem ČR	35,5	35,8	281,3	279,7

zdroj: /<http://www.uzis.cz/category/tematicke-rady/zdravotnicka-statistika/lekari-stomatologove-farmaceuti>

V porovnání výše uvedené tabulky a přecházejícího zjištění o nejvyšší hrubé mzdě lékařů v jednotlivých krajích vyplývá, že počet lékařů v kraji zásadně neovlivňuje výši jejich mzdy.

V grafickém znázornění porovnání mezd lékařů ve vybraných krajích jsou vidět velké výkyvy ve výši hrubých mezd mezi jednotlivými roky jak u kraje Jihočeského, tak u kraje Moravskoslezského. Oproti tomu u kraje Středočeského nejsou výkyvy v jednotlivých letech tak výrazné a nejstabilnější nárůst hrubých mezd je u kraje Ústeckého. V jednotlivých letech se ve výši hrubých mezd jednotlivé kraje střídají, na konci sledovaného období je nejvyšší hrubá mzda u lékařů v Ústeckém kraji a kraji Moravskoslezském, následují kraje Jihočeský a Středočeský.

Graf č. 6: Porovnání mezd lékařů ve vybraných krajích

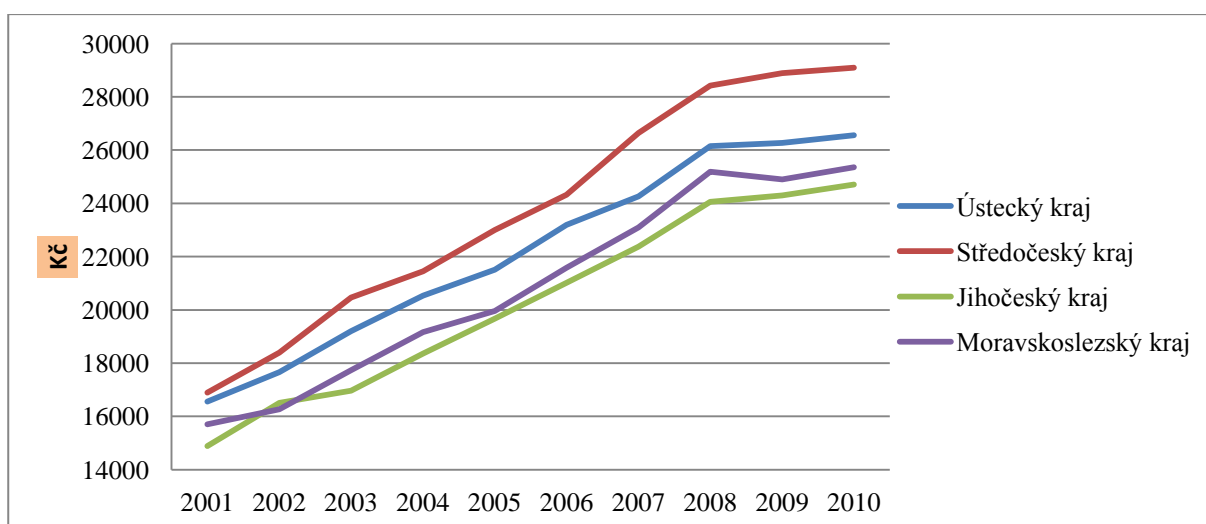

zdroj: MPSV

4.3.2 Úředníci

Ohodnocení úředníků je ve všech krajích na druhém místě za lékaři. Ve všech krajích (mimo jediné výjimky v Moravskoslezském kraji v roce 2009) jsou přírůstky hrubé mzdy oproti předcházejícímu roku vždy kladné a u všech krajů se dopad ekonomické krize od roku 2009 projevil nejmenšími prvními diferenciacemi za sledované období.

Graf č. 7: Porovnání mezd úředníků ve vybraných krajích

zdroj: MPSV

Předpoklad je, že nejlépe ohodnoceni budou úředníci ve Středočeském kraji. Předpoklad se naplnil a to i v průměrném koeficientu růstu za sledované období. Ve výši průměrné mzdy

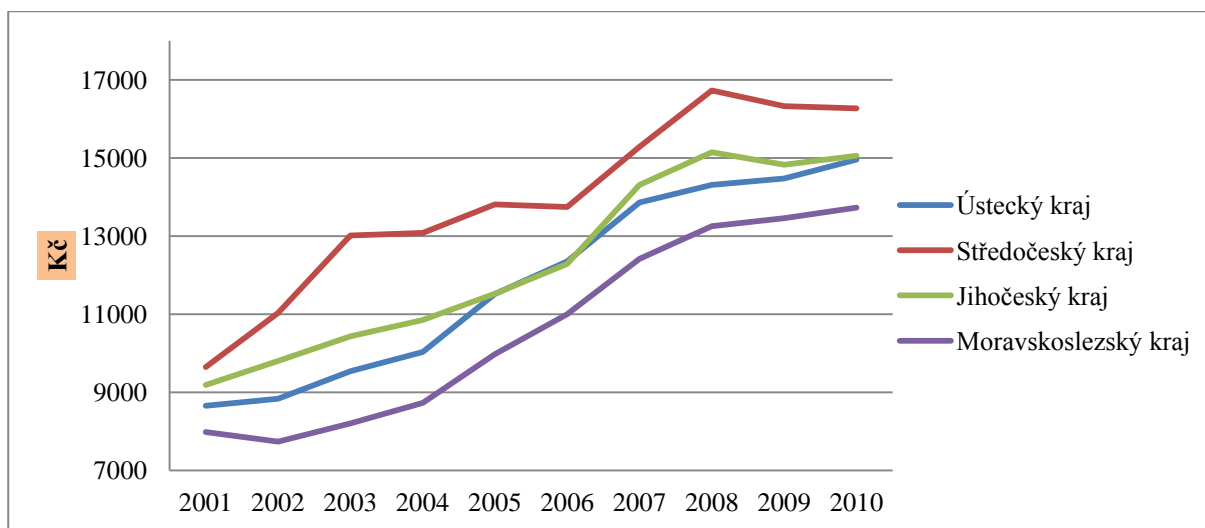
za sledované období je po Středočeském kraji kraj Ústecký, dále kraj Moravskoslezský a poslední kraj Jihočeský. V průměrném koeficientu růstu následuje po Středočeském kraji kraj Jihočeský, třetí kraj Moravskoslezský a poslední kraj Ústecký.

Oproti lékařům, jak je vidět z výše uvedeného grafu, je vývoj hrubých mezd úředníků v jednotlivých krajích velmi stabilní a nevykazuje žádná propady nebo naopak přílišný nárůst mezd. Na konci sledovaného období, tak jako skoro v celém sledovaném období, mají nejvyšší mzdu u úředníků v kraji Středočeském, potom v kraji Ústeckém, Moravskoslezském a Jihočeském.

4.3.3 Prodavači

Ohodnocení prodavačů je dle předpokladů ve všech krajích na posledním místě. První diference je pouze v Ústeckém kraji vždy kladná, v ostatních krajích jsou nejen přírůstky, ale i úbytky. Dopad ekonomické krize od roku 2009 je ve všech krajích zřejmý. I prodavači jsou nejlépe ohodnoceni ve Středočeském kraji, dále pak následuje kraj Jihočeský, Ústecký a poslední kraj Moravskoslezský. V průměrném koeficientu růstu jsou na prvním místě se stejným číslem kraj Moravskoslezský a Ústecký, dále pak kraj Středočeský a poslední kraj Jihočeský.

Graf č. 8: Porovnání mezd prodavačů ve vybraných krajích

zdroj: MPSV

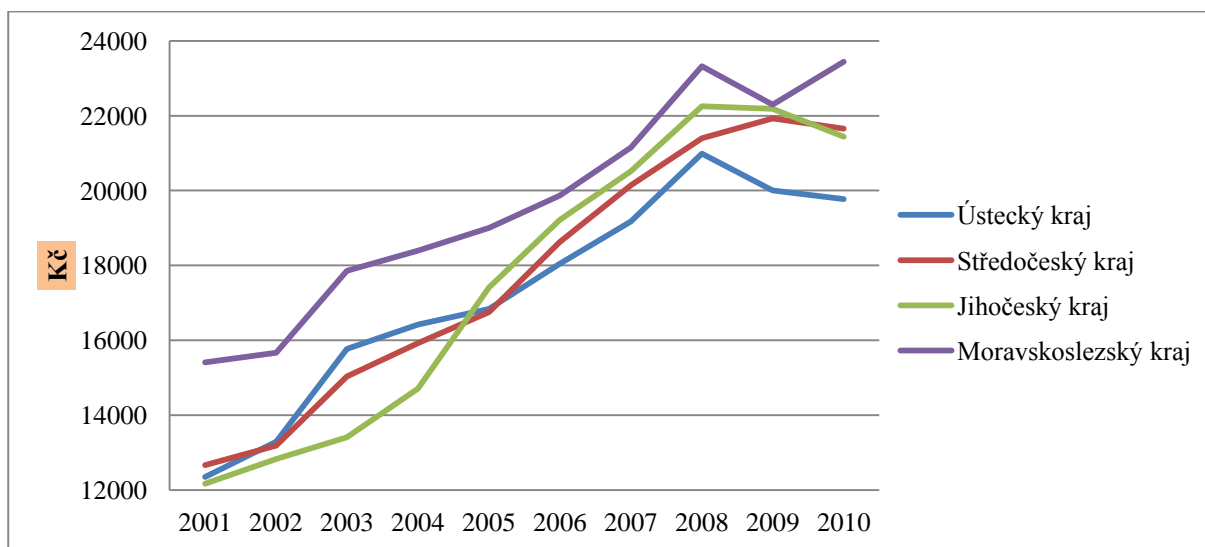
I v porovnání hrubých mezd prodavačů v jednotlivých krajích je patrné, že vývoj mezd probíhal v celku rovnoměrně a nedocházelo v průběhu sledovaného období k přílišným výkyvům. Ve výši hrubých mezd na konci sledovaného období v celém sledovaném období je na prvním místě kraj Středočeský a na posledním místě kraj Moravskoslezský. Na druhém

a třetím místě se ve sledovaném období střídají kraje Ústecký a Jihočeský, na konci sledovaného období je nepatrně vyšší hrubá mzda u prodavačů v kraji Ústeckém než v kraji Jihočeském.

4.3.4 Stavební dělníci

Ohodnocení stavebních dělníků je ve všech krajích na třetím místě za lékaři a úředníky. První diference je ve všech krajích u stavebních dělníků do roku 2009 vždy kladná, ale od roku 2009 se projevují důsledky ekonomické krize a první diference dostávají i zápornou hodnotu. V průměrné mzdě jsou na tom stavební dělníci nejlépe v Moravskoslezském kraji, dále pak v Jihočeském, Středočeském a nejhůře v Ústeckém kraji. V průměrném koeficientu růstu jsou na tom nejlépe v Jihočeském kraji, následuje kraj Středočeský, Ústecký a poslední je kraj Moravskoslezský.

Graf č. 9: Porovnání mezd stavebních dělníků ve vybraných krajích

zdroj: MPSV

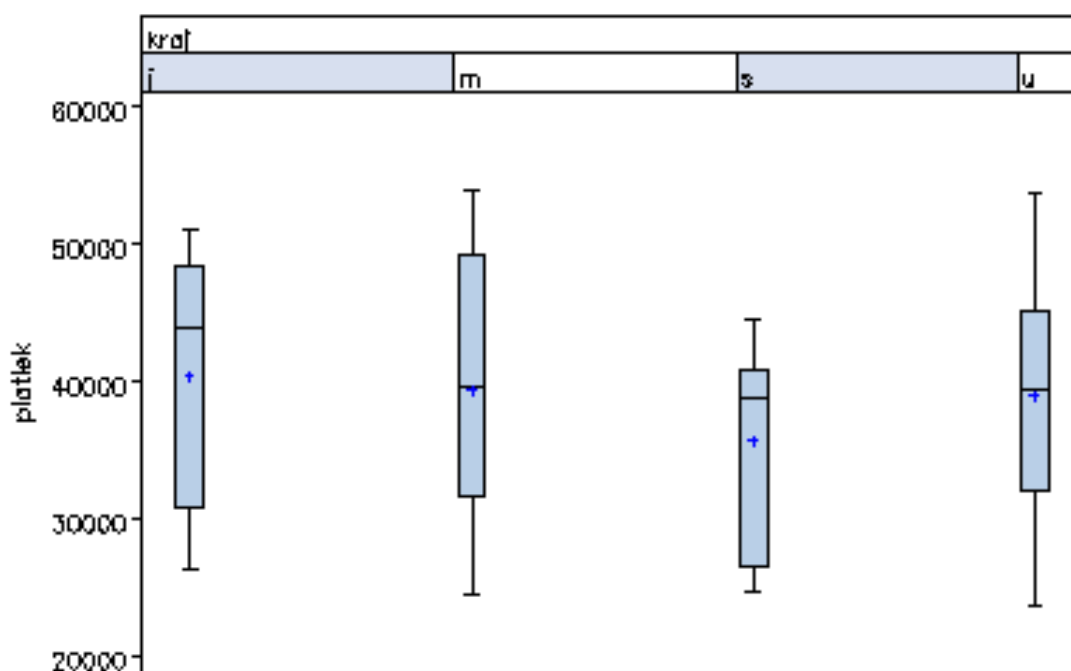
V grafickém znázornění porovnání mezd zedníků ve vybraných krajích vidíme celkem stabilní nárůst hrubých mezd ve všech krajích až do roku 2008, kde je zaznamenám větší nárůst hrubých mezd oproti jiným rokům u všech krajů mimo kraje Středočeského. Bohužel vliv ekonomické krize je u stavebních dělníků nejvíce patrná ze všech vybraných povolání. Pouze v kraji Moravskoslezském je v roce 2010 zaznamenám nárůst hrubých mezd. Kraj Moravskoslezský má u stavebních dělníků nejvyšší hrubou mzdu za celé sledované období. V průběhu sledovaného období se ostatní kraje střídají v nejvyšší hrubé mzdě, na konci

sledovaného období ve výši hrubých mezd po kraji Moravskoslezském následují kraje Středočeský, Jihočeský a Ústecký.

4.4 Test rozdílu průměrných mezd jednotlivých povolání mezi vybranými kraji

Rozdíly v průměrných mzdách byly testovány pomocí analýzy rozptylu. Jako metoda mnohonásobného porovnání v případě mezd prodavačů byla použita Scheffeho metoda. Výpočty byly provedeny v programu SAS. Nulová hypotéza: Průměrné mzdy za sledované období se v jednotlivých krajích neliší.

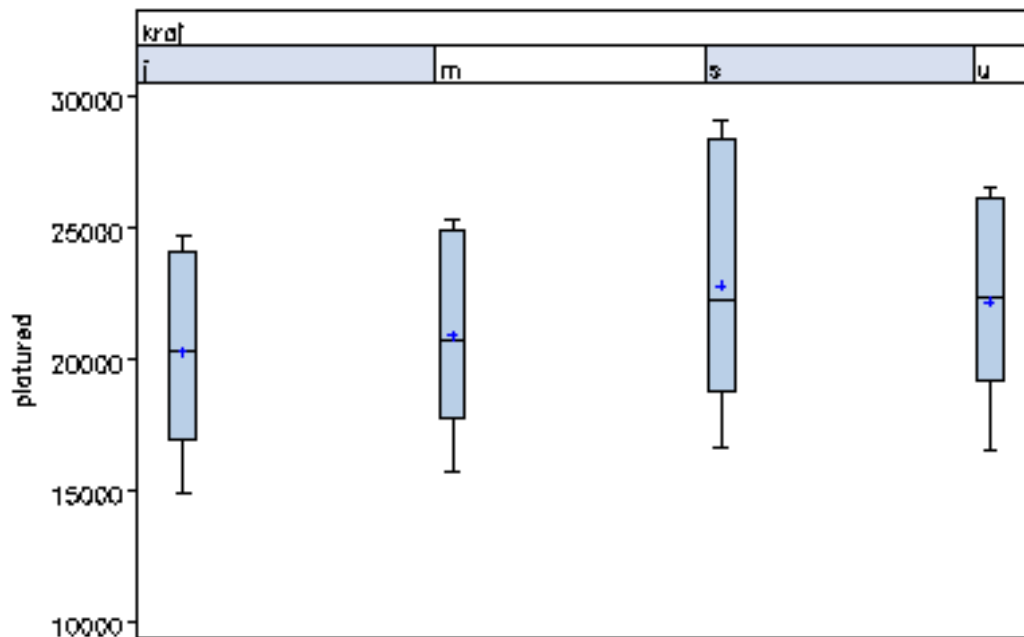
Graf č. 10: Testování rozdílů u mezd lékařů ve vybraných krajích

zdroj: MPSV

Při testování rozdílů u průměrných mezd lékařů v jednotlivých krajích byly dosaženy tyto výsledky: $F = 0,451$ $\alpha = 0,7184$ a to znamená, že nulovou hypotézu zamítnout nelze. Rozdíly v průměrných mzdách lékařů ve vybraných krajích nebyly prokázány.

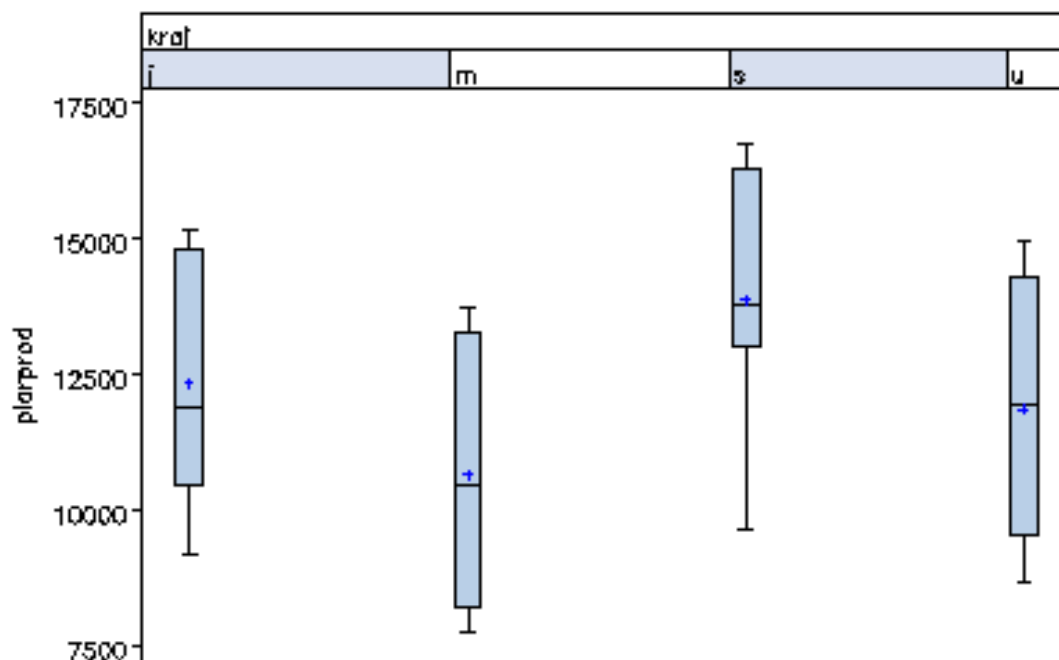
Graf č. 11: Testování rozdílů u mezd úředníků ve vybraných krajích

zdroj: MPSV

Při testování rozdílů u průměrných mezd úředníků v jednotlivých krajích byly dosaženy tyto výsledky: $F = 0,851$ $\alpha = 0,4754$ a to znamená, že nulovou hypotézu zamítnout nelze. Rozdíly v průměrných mzdách úředníků ve vybraných krajích nebyly prokázány.

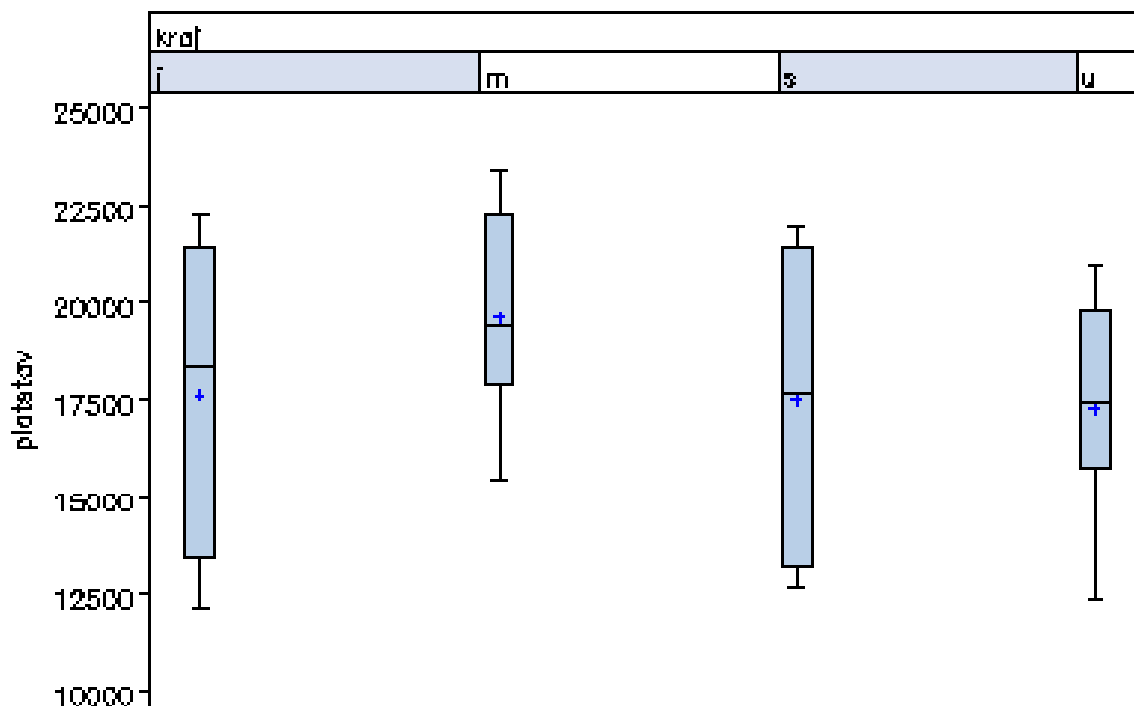
Graf č. 12: Testování rozdílů u mezd prodavačů ve vybraných krajích

zdroj: MPSV

Při testování rozdílů u průměrných mezd prodavačů v jednotlivých krajích byly dosaženy tyto výsledky: $F = 3,168$ $\alpha = 0,0359$ a to znamená, že nulovou hypotézu zamítáme. Rozdíly v průměrných mzdách prodavačů se ve Středočeském kraji mírně odlišují od průměrné mzdy v ostatních krajích.

Graf č. 13: Testování rozdílů u mezd stavebních dělníků ve vybraných krajích

zdroj: MPSV

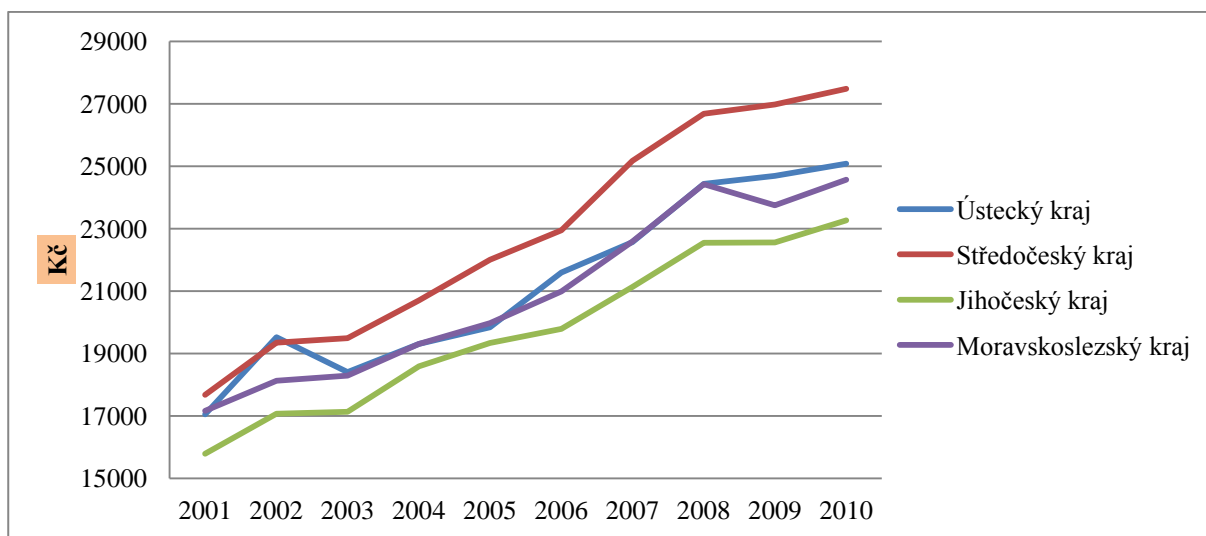
Při testování rozdílů u průměrných mezd stavebních dělníků v jednotlivých krajích byly dosaženy tyto výsledky: $F = 1,024$ $\alpha = 0,3955$ a to znamená, že nulovou hypotézu zamítnout nelze. Rozdíly v průměrných mzdách stavebních dělníků ve vybraných krajích nebyly prokázány.

4.5 Porovnání celkových mezd v jednotlivých krajích mezi vybranými kraji

Pokud porovnáme celkové hrubé mzdy v jednotlivých vybraných krajích, zjistíme jak je vidět z výše uvedeného grafu, že v skoro celém sledovaném období má nejvyšší hrubé mzdy kraj Středočeský a nejnižší hrubé mzdy kraj Jihočeský. Absolutní rozdíl v hrubých mzdách těchto dvou krajů je na konci sledovaného období 4 212 Kč. Na druhém a třetím

místě se ve sledovaném období střídají kraje Ústecký a Moravskoslezský. U Ústeckého kraje je zajímavý údaj z roku 2002, kdy výše hrubých mezd tohoto kraje je absolutně nejvyšší ze všech sledovaných krajů ale v roce 2003 zaznamenán prudký pokles hrubých mezd. Absolutní rozdíl u krajů Ústeckého, který je na konci sledovaného období na druhém místě ve výši hrubých mezd a kraje Moravskoslezského, který je na konci sledovaného období na posledním místě, činí pouhých 509 Kč. Tento vývoj vidíme v níže uvedeném grafu.

Graf č. 14: Porovnání celkových mezd v jednotlivých krajích mezi vybranými krajích

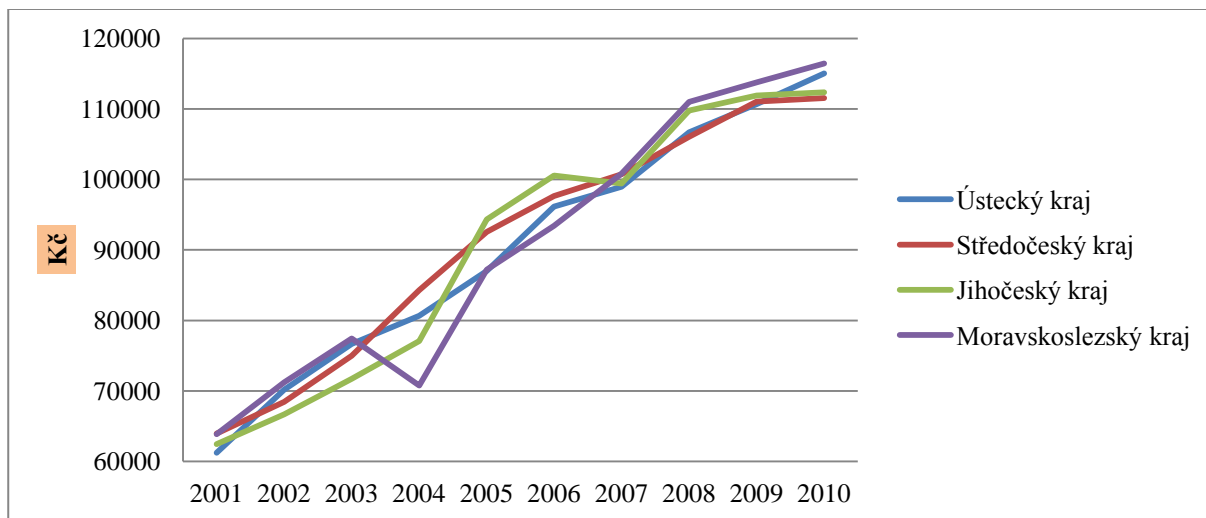
zdroj: MPSV

4.5.1 Porovnání součtu průměrných mezd jednotlivých povolání mezi vybranými kraji

Pokud provedeme součet hrubých mezd čtyř vybraných povolání v jednotlivých krajích a porovnáme tyto součty hrubých mezd vybraných povolání mezi jednotlivými kraji, nejsou tyto rozdíly tak velké a dalo by se říci, že vývoj hrubých mezd ve sledovaném období je podobný. U kraje Ústeckého a Středočeského je z níže uvedeného grafu vidět, že vývoj je stabilní a nevykazuje skoro žádné výkyvy ve výši hrubých mezd v jednotlivých letech. U kraje Jihočeského ale v roce 2005 došlo k vyššímu nárůstu ve výši hrubých mezd a v roce 2007 k propadu ve výši hrubých mezd. U kraje Moravskoslezského měl vliv v roce 2004 propad hrubých mezd u lékařů, v ostatních letech je nárůst hrubých mezd stabilní. Na konci sledovaného období ve výši sečtených hrubých mezd čtyř vybraných povolání z jednotlivých vybraných krajů na tom nejlépe kraj Moravskoslezský o 1 373 Kč před druhým krajem

Ústeckým. Kraj Ústecký má tuto vypočtenou hrubou mzdu vyšší o 2 695 Kč nežli třetí kraj Jihočeský a kraj Jihočeský o 801 Kč vyšší nežli poslední kraj Středočeský.

Graf č. 15: Porovnání součtu mezd v jednotlivých krajích mezi vybranými kraji

zdroj: MPSV

Pokud porovnáme celkové hrubé mzdy v jednotlivých vybraných krajích a součty hrubých mezd jednotlivých povolání v kraji, zjistíme, že pořadí krajů je v uvedených grafech zcela odlišné.

5 Zhodnocení výsledků

5.1 Rozdíly ve výši mezd ve vybraných krajích

Bakalářská práce na začátku předpokládala, že Středočeský kraj se mezi vybranými kraji umístí na předním místě ve výši mzdového ohodnocení a to zejména na základě předpokladu, že Středočeský kraj je příznivě ovlivňován svou polohou a hlavně blízkostí hlavního města.

Tento předpoklad se ale zcela nenaplnil. Středočeský kraj se umístil na prvním místě pouze v porovnání mezd mezi kraji u úředníků a prodavačů, v porovnání celkových mezd v kraji s vybranými kraji a v porovnání celkových mezd v kraji s celou ČR. Dokonce pokud provedeme součet mezd za vybraná povolání v jednotlivých krajích a porovnáme tyto součty mezi vybranými kraji, překvapivě zjistíme, že Středočeský kraj je na posledním místě z vybraných krajů.

Na druhém místě práce předpokládala, že se umístí Jihočeský kraj. Tento předpoklad se ukázal jako zcela mylný a pouze u porovnání mezd prodavačů ve vybraných krajích je tento kraj na druhém místě, jinak se ve všech srovnáních umístil na třetím nebo posledním.

Dále práce předpokládala, že Ústecký a Moravskoslezský kraj budou střídavě na třetím a posledním místě ve výši mezd a to z důvodu nedokončené ekonomické a sociální restrukturalizaci a hlavně velké nezaměstnanosti. I tento předpoklad se ukázal jako nesprávný, protože v porovnání mezd mezi jednotlivými kraji u lékařů a stavebních dělníků a také u porovnání sečtených mezd u vybraných povolání za kraj s ostatními kraji se dokonce Moravskoslezský kraj umístil na prvním místě mezi kraji a Ústecký kraj byl na druhém místě v porovnání mezd mezi vybranými kraji u lékařů a úředníků, u porovnání sečtených mezd vybraných povolání v kraji s ostatními kraji a u porovnání celkových mezd v kraji mezi vybranými kraji.

Z výše uvedeného je zřejmé, že u každého z vybraných povolání má na výši mzdy to, v jakém kraji je jednotlivé povolání vykonáváno, jiný vliv a nedá se jednoznačně určit dopad negativních disparit na jednotlivá povolání. Nejvýznamnějším důkazem tohoto tvrzení je mzda lékařů, kteří mají nejvyšší mzdy sestupně v kraji Moravskoslezském, Ústeckém, Jihočeském a poslední je kraj Středočeský. Práce se zabývala také tím, zda mzda lékařů nesouvisí s počtem lékařů v kraji a tato souvislost byla vyloučena. Druhým důkazem je mzda stavebních dělníků v Moravskoslezském kraji, která mzdy stavebních dělníků u ostatních

krajů převyšuje, i když by se dalo předpokládat, že velká nezaměstnanost bude mzdy stlačovat dolů.

5.2 Rozdíly ve výši mezd jednotlivých povolání

Bakalářská práce předpokládala, že nejvýše ve mzdovém ohodnocení se umístí lékaři, po nich budou následovat úředníci, stavební dělníci a prodavači. U stavebních dělníků práce předpokládala, že by mohli být ve mzdovém ohodnocení jak ve spodním pásmu mzdového ohodnocení, tak ve středním pásmu.

Ve všech sledovaných krajích se pořadí ve výši hrubých mezd u vybraných povolání ukázalo jako neměnné. Bylo ověřeno, že se na prvním místě ve mzdovém ohodnocení umístili s výrazným odstupem lékaři. Na druhém místě se ve všech krajích umístili úředníci ale jejich odstup od třetích v pořadí a to stavebních dělníků je v každém kraji jiný. V Moravskoslezském kraji se k ohodnocení úředníků ohodnocení stavebních dělníků velmi přibližuje a je potvrzen předpoklad práce, že stavební dělníci mohou být ve mzdovém ohodnocení i ve středním pásmu mzdového ohodnocení, v ostatních krajích dosahují nižšího mzdového ohodnocení.

5.3 Celkové zhodnocení

Celkově bakalářská práce vyhodnotila rozdíly v průměrných mzdách jednotlivých povolání mezi vybranými krají, stejně tak jako výše uvedený test rozdílů mezd jednotlivých povolání ve vybraných krajích, jako málo významné nebo bez rozdílů, čímž se nepotvrdil hlavní cíl bakalářské práce a to, že mzdová disparita v regionech ČR za roky 2001-2010 existuje.

6 Závěr

Bakalářská práce se zabývala vývojem mzdové disparity u povolání lékaře, úředníka, stavebního dělníka a prodavače v kraji Středočeském, Jihočeském, Ústeckém a Moravskoslezském v letech 2001 -2010.

Za jednotlivá povolání a jednotlivé kraje byla z údajů Ministerstva práce a sociálních věcí a Českého statistického úřadu shromážděna data, na kterých byl zkoumán vývoj ve mzdovém ohodnocení jednotlivých povolání a jednotlivých krajů a předpoklady bakalářské práce.

V průběhu bakalářské práce bylo čím dál více zřejmé, že předpoklady ve výběru krajů se nenaplnily u žádného z vybraných krajů a výsledky zkoumání naopak přinesly neočekávané výsledky hlavně v pořadí mzdového ohodnocení u jednotlivých krajů zvláště v krajích Moravskoslezském a Středočeském. U žádného z vybraných krajů nelze vysvětlit vývoj ve mzdovém ohodnocení nějakou jednoznačnou příčinou ani souvislostí a to jak v oblasti ekonomické, geografické ani sociální.

Naopak u výběru sledovaných povolání se předpoklady naplnily, ale tyto předpoklady byly založeny na rozdílu v povolání z hlediska úrovně vzdělání, ale významnějšího rozdílu ve mzdovém ohodnocení jednotlivých povolání, z hlediska v jakém kraji bude povolání vykonáváno, nebylo potvrzeno.

V kontextu výsledků bakalářské práce lze dovodit, že v ČR u vybraných povolání není rozdílu, v kterém kraji se povolání vykonává, ale každý jednotlivec se musí, pokud chce dosáhnout co nejlepšího mzdového ohodnocení, zaměřit na co nejvyšší dostupné vzdělání, přípravu na povolání a celoživotní vzdělávání. I když bakalářská práce posuzovala vývoj mzdové disparity pouze u čtyř krajů ČR, dá se předpokládat, že by nebylo pro obyvatele velkým přínosem stěhovat se pouze pro zvýšení mzdového ohodnocení v rámci jednoho povolání do jiného kraje ČR, ale určitě bude v budoucích letech nezbytné, pokud práci jednotlivec nenajde ve svém kraji, stěhovat se za pracovní příležitostí do jiného kraje ČR.

7 Seznam použitých zdrojů

- 1) Regionální statistika ceny práce. In: Integrovaný portál MPSV [online]. 2012 [cit. 2013-02-04]. Dostupné z: <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/vydelky>
- 2) BRČÁK, Josef, SEKERKA, Bohuslav: *Makroekonomie*. Praha: Vydavatelství Aleš Čeněk, 2010. 292 s. ISBN 9788073802455.
- 3) SVATOŠOVÁ, Libuše, KÁBA, Bohumil: *Statistické metody II*. 1. vydání. Česká zemědělská univerzita v Praze, Provozně ekonomická fakulta, 2008. 105s. ISBN 978-80-213-1736-9
- 4) SAMUELSON, Paul, NORDHAUS, William: *Ekonomie*. 1.vydání. Praha: Nakladatelství Svoboda, 1991. ISBN 80-205-0192-4
- 5) KOTÝNKOVÁ, Magdalena, NĚMEC, Otakar: *Lidské zdroje na trhu práce*. 1. vydání. Professional publishing 2003. ISBN 80-86419-48-7
- 6) HELÍSEK, Mojmír: *Makroekonomie základní kurs*. 2. vydání. Melandrium, 2002. ISBN 80-86175-25-1
- 7) Česká republika. In: Pražský hrad [online]. 2009 [cit. 2013-01-24]. Dostupné z: <http://www.hrad.cz/cs/ceska-republika/index.shtml>
- 8) Nezaměstnanost v Jihočeském kraji - srpen 2012. In: Jihočeský kraj [online]. 2012 [cit. 2013-03-01]. Dostupné z: <http://invest.kraj-jihocesky.cz/cz/projekty/nezamestnanost-v-jihoceskem-kraji-srpen-2012>
- 9) Lékaři, zubní lékaři a farmaceuti. In: Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR [online]. 2010-2013 [cit. 2013-01-04]. Dostupné z: <http://www.uzis.cz/category/tematicke-rady/zdravotnicka-statistika/lekari-stomatologove-farmaceuti>
- 10) Metodické principy klasifikace KZAM. In: Český statistický úřad [online]. 2013 [cit. 2013-02-26]. Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/klasifik.nsf/i/metodicke_principy_klasifikace_kzam
- 11) ŠILHÁNKOVÁ, Vladimíra. Regionální disparity a možnosti jejich měření indikátory. In: Civitas per populi [online]. 2010 [cit. 2013-01-12]. Dostupné z: http://www.civitas-group.cz/soubory/01_Silhankova_Indikatory_UR.pdf
- 12) Disparity v dlouhodobém vývoji regionů České republiky. In: KUTSCHERAUER, Alois. Informační systém Masarykovy univerzity: Veřejné služby informačního

- systému [online]. [cit. 2013-03-04]. Dostupné z:
<http://is.muni.cz/do/1456/soubory/katedry/kres/4884317/26454062/Kutscherauer.pdf>
- 13) Trh práce. In: Wikipedia [online]. 2012 [cit. 2012-11-25]. Dostupné z:
http://cs.wikipedia.org/wiki/Trh_práce
- 14) Aktivní politika zaměstnanosti a zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti. In:
Integrovaný portál MPSV [online]. 2012 [cit. 2012-12-04]. Dostupné z:
<http://portal.mpsv.cz/sz/zamest/dotace/apz>
- 15) Český statistický úřad [online]. 2013 [cit. 2012-12-08]. Dostupné z:
<http://www.czso.cz/>
- 16) Česko. In: Wikipedie [online]. 2013 [cit. 2013-01-14]. Dostupné z:
<http://cs.wikipedia.org/wiki/Česko>
- 17) Ústecký kraj. In: Wikipedie [online]. 2013 [cit. 2013-03-04]. Dostupné z:
http://cs.wikipedia.org/wiki/Ústecký_kraj
- 18) Středočeský kraj. In: Wikipedie [online]. 2012 [cit. 2013-03-04]. Dostupné z:
http://cs.wikipedia.org/wiki/Středočeský_kraj
- 19) Jihočeský kraj. In: Wikipedie [online]. 2013 [cit. 2013-02-21]. Dostupné z:
http://cs.wikipedia.org/wiki/Jihočeský_kraj
- 20) Moravskoslezský kraj. In: Wikipedie [online]. 2013 [cit. 2012-10-16]. Dostupné z:
http://cs.wikipedia.org/wiki/Moravskoslezský_kraj

8 Seznam tabulek

- Tabulka č. 1: Registrovaná nezaměstnanost v letech 2000-2010
- Tabulka č. 2: Vývoj minimální mzdy ve sledovaném období
- Tabulka č. 3: Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnanců (podnikatelů i nepodnikatelů) za celou Českou republiku
- Tabulka č. 4: Průměrná hrubá mzda lékařů v Ústeckém kraji
- Tabulka č. 5: Průměrná hrubá mzda úředníků v Ústeckém kraji
- Tabulka č. 6: Průměrná hrubá mzda prodavačů v Ústeckém kraji
- Tabulka č. 7: Průměrná hrubá mzda stavebních dělníků v Ústeckém kraji
- Tabulka č. 8: Celkové průměrné hrubé mzdy v Ústeckém kraji
- Tabulka č. 9: Průměrná hrubá mzda lékařů ve Středočeském kraji
- Tabulka č. 10: Průměrná hrubá mzda úředníků ve Středočeském kraji
- Tabulka č. 11: Průměrná hrubá mzda prodavačů ve Středočeském kraji
- Tabulka č. 12: Průměrná hrubá mzda stavebních dělníků ve Středočeském kraji
- Tabulka č. 13: Celkové průměrné hrubé mzdy ve Středočeském kraji
- Tabulka č. 14: Průměrná hrubá mzda lékařů v Jihočeském kraji
- Tabulka č. 15: Průměrná hrubá mzda úředníků v Jihočeském kraji
- Tabulka č. 16: Průměrná hrubá mzda prodavačů v Jihočeském kraji
- Tabulka č. 17: Průměrná hrubá mzda stavebních dělníků v Jihočeském kraji
- Tabulka č. 18: Celkové průměrné hrubé mzdy v Jihočeském kraji
- Tabulka č. 19: Průměrná hrubá mzda lékařů v Moravskoslezském kraji
- Tabulka č. 20: Průměrná hrubá mzda úředníků v Moravskoslezském kraji
- Tabulka č. 21: Průměrná hrubá mzda prodavačů v Moravskoslezském kraji
- Tabulka č. 22: Průměrná hrubá mzda stavebních dělníků v Moravskoslezském kraji
- Tabulka č. 23: Celkové průměrné hrubé mzdy v Moravskoslezském kraji
- Tabulka č. 24: Počet lékařů přepočtený na obyvatele a počet obyvatel přepočtený na jednoho lékaře k 31. 12. 2012

9 Seznam grafů

- Graf č. 1: Porovnání celkových mezd ve vybraných krajích s celou ČR
- Graf č. 2: Porovnání průměrných mezd vybraných povolání s průměrnou mzdou v ÚK
- Graf č. 3: Porovnání průměrných mezd vybraných povolání s průměrnou mzdou v SK
- Graf č. 4: Porovnání průměrných mezd vybraných povolání s průměrnou mzdou v JK
- Graf č. 5: Porovnání průměrných mezd vybraných povolání s průměrnou mzdou v MK
- Graf č. 6: Porovnání mezd lékařů ve vybraných krajích
- Graf č. 7: Porovnání mezd úředníků ve vybraných krajích
- Graf č. 8: Porovnání mezd prodavačů ve vybraných krajích
- Graf č. 9: Porovnání mezd stavebních dělníků ve vybraných krajích
- Graf č. 10: Testování rozdílů u mezd lékařů ve vybraných krajích
- Graf č. 11: Testování rozdílů u mezd úředníků ve vybraných krajích
- Graf č. 12: Testování rozdílů u mezd prodavačů ve vybraných krajích
- Graf č. 13: Testování rozdílů u mezd stavebních dělníků ve vybraných krajích
- Graf č. 14: Porovnání celkových mezd v jednotlivých krajích mezi vybranými kraji
- Graf č. 15: Porovnání součtu mezd v jednotlivých krajích mezi vybranými kraji